

DECIZIE

15 iulie 2024

mun. Chișinău

Completul de judecată special, instituit în cadrul Curții Supreme de Justiție, pentru examinarea contestațiilor declarate împotriva deciziilor Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor,

în componență:

Președinte, judecător
Judecători

Oxana Parfeni
Lilia Roic-Botezatu
Diana Stănilă

Grefier

Olesea Suduc

cu participarea:

reprezentantul reclamantei
reprezentanții Comisiei de evaluare

Petru Balan
Roger Gladei
Valeriu Cernei

examinând în ședință de judecată publică, în procedura contenciosului administrativ, cererea de contestare depusă de Angela Bostan împotriva Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor cu privire la anularea deciziei și dispunerea reluării procedurii de evaluare a candidatei,

constată:

La 09 ianuarie 2024 Angela Bostan a depus cerere de contestare împotriva Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor (în continuare Comisia de evaluare), prin care a solicitat anularea deciziei nr.5 din 21 decembrie 2023 cu privire la evaluarea reluată a Angelei Bostan, candidată la funcția de membru în Consiliul Superior al Magistraturii și dispunerea reevaluării candidatei Angela Bostan de către Comisia de evaluare. (f.d.5-12,vol.I)

În motivarea contestației Angela Bostan a reiterat circumstanțele referitoare la cariera sa, înscrierea în concursul pentru ocuparea funcției de membru în Consiliul Superior al Magistraturii, modificarea cadrului legal și introducerea instituției evaluării prealabile a candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare a judecătorilor și procurorilor „pre-vetting”, la fel, opiniile Comisiei de la Veneția referitoare la procesul de evaluare extraordinară a judecătorilor, politizarea procesului de evaluare a candidaților la funcția de membru al Consiliul Superior al Magistraturii și blamarea candidaților incozi

puterii politice, menționate în contestația depusă la data de 09 ianuarie 2023 împotriva deciziei nr. 6 din 09 decembrie 2022 a Comisiei de evaluare, care a fost admisă prin decizia din 01 august 2023 a Curții Supreme de Justiție și dispusă reevaluarea candidatei Angela Bostan.

Cu referire la reevaluarea candidatei și constatările Curții Supreme de Justiție, reclamanta a menționat că completul de judecată special, instituit în cadrul Curții Supreme de Justiție, pentru examinarea contestațiilor declarate împotriva deciziilor Comisiei de evaluare a constatat că circumstanțele speței înlătură efectiv orice dubiu serios în privința sursei de mijloace financiare pentru finanțarea apartamentului mamei candidatei din Chișinău.

Reclamanta a indicat că procedura de evaluare repetată a acesteia a fost inițiată la 8 septembrie 2023. În cadrul acestei proceduri Angela Bostan a răspuns la cinci întrebări scrise din partea Comisiei de evaluare, inclusiv 16 subîntrebări, 11 solicitări de documente suplimentare. Totodată, Comisia de evaluare a colectat informații suplimentare din diverse surse, conform necesităților, pentru a aborda problemele examinate în cadrul evaluării reluate.

Astfel, la 21 decembrie 2023, Comisia de evaluare a adoptat decizia nr. 5 cu privire la evaluarea reluată a Angelei Bostan, candidată la funcția de membru în Consiliul Superior al Magistraturii, prin care a decis că candidata nu întrunește criteriul de integritate financiară, întrucât s-au constatat dubii serioase cu privire la respectarea de către candidată a criteriului de integritate financiară și, astfel, nu promovează evaluarea.

În opinia reclamantei decizia nr. 5 din data de 21 decembrie 2023 este un act administrativ individual defavorabil ilegal și urmează a fi anulată din următoarele considerente.

Reclamanta a menționat că completul de judecată special al Curții Supreme de Justiție a reținut că candidata Angela Bostan a prezentat argumente suficiente și logice precum că faptele s-au produs în felul enunțat de ea, iar Comisia de evaluare nejustificat nu a reținut aceste argumente ca fiind relevante. Excluderea și nu doar limitarea dreptului de a fi ales în organele enumerate în Legea nr. 26 din 10 martie 2022 chiar pentru presupuse încălcări ne semnificative reținute de către Comisia de evaluare nu este, la caz, o măsură adecvată pentru atingerea scopurilor expuse în lege. Având în vedere problema stringentă în buna funcționare a organelor de autoadministrare judecătorească la momentul emiterii deciziei, neevaluarea candidatului, nu doar că nu se încadrează în motivele de neevaluare, dar constituie o încălcare inutilă și, prin urmare, neîntemeiată a drepturilor reclamantei.

Astfel, completul de judecată special a reiterat că așa-numitele încălcări de integritate financiară și etică au fost apreciate de către Comisia de evaluare strict subiectiv și izolat de contextul istorico-social, ceea ce afectează securitatea raporturilor juridice, în general, sistemul juridic admite efectul retroactiv al legii, dacă aceasta favorizează situația juridică a persoanei, însă acest efect nu poate fi proiectat pe calea interpretării juridice.

Reclamanta a susținut că completul de judecată special din cadrul Curții Supreme de Justiție, deși, este limitat în adoptarea unei decizii finale, totuși argumentele, concluziile și constatările sale sunt obligatorii și executorii pentru Comisia de evaluare. Această concluzie se desprinde direct din prevederile art. 120 din Constituția Republicii Moldova, care reglementează caracterul obligatoriu al

sentințelor și al altor hotărâri judecătorești definitive. Prin urmare, evaluarea după reluarea procedurii nu ar trebui să se transforme într-un argument și activitate circulară vicioasă, fapt care este contrar standardului de protecție efectivă a drepturilor, certitudinea juridică și efectul obligatoriu al hotărârilor judecătorești definitive.

Angela Bostan a relatat că completul de judecată special a menționat că circumstanțele reținute de Comisia de evaluare nu se încadrează din perspectiva proporționalității în motivele de nepromovare a evaluării candidatei Angela Bostan. Prin urmare, excluderea dreptului judecătorului de a fi candidat la funcția de membru al Consiliului Superior al Magistraturii, antrenează după sine nu doar o ingerință, dar și o anulare improprie a dreptului de a fi ales în această funcție. Astfel, de soluție nu poate fi acceptată într-un stat de drept, ea fiind incompatibilă cu demnitatea omului și cu cea de judecător.

Reclamata a menționat că Comisia de evaluare a afirmat dubii serioase cu privire la conformitatea candidatei cu criteriul de integritate financiară conform art. 8, alin. (4), lit. b) și alin. (5), lit. c) și d) din Legea nr. 26 din 10 martie 2022, cu referire la sursele mijloacelor bănești utilizate pentru achiziționarea unui apartament în mun. Chișinău pe numele mamei sale, în contextul dreptului de abitație al candidatei în acest apartament, începând cu 2020 și a frecvenței tranzacțiilor înregistrate în cartierul în care este amplasat apartamentul, care sunt semnificativ mai frecvente decât tranzacțiile înregistrate în alt loc (alte locuri) în care își declară reședința. Astfel, având dubii cu privire la sursele mijloacelor bănești pentru ca mama sa să achiziționeze apartamentul, Comisia de evaluare a susținut dubii serioase cu privire la faptul - dacă chiar mama candidatei sau însăși candidata este proprietarul de facto al acestui bun.

În opinia Angelei Bostan această concluzie a Comisiei de evaluare este neîntemeiată și nemotivată, or potrivit principiul cercetării din oficiu, o autoritate este obligată să investigheze faptele pe care urmează să se întemeieze o decizie, adică fără cererea unei persoane sau independent de aceasta.

Reclamanta a menționat că prin concluzia Comisiei de evaluare, pe lângă pensie, mama candidatei a obținut venituri din activitatea comercială, fapt ce denotă ca fiind veridice cele declarate de Angela Bostan în fața Comisiei de evaluare referitor la venitul realizat în baza patentei de întreprinzător de mama candidatei, Paraschiva Bostan.

În acest sens, Angela Bostan a indicat că completul de judecată special al Curții Supreme de Justiție a subliniat cu valoare de principiu jurisprudențială că, textul „dubii serioase”, nu este compatibil cu formalismul și subiectivismul din partea autorității publice pârâte. Acest standard ține de rezultatul evaluării probei pentru a putea fi considerată stabilită o circumstanță de fapt cu nivel ridicat de probabilitate, altul decât standardul în afara oricărui dubiu.

Astfel, dacă candidatul supus evaluării prezintă argumente și explicații logice Comisiei de evaluare, veridice contextului social-economic al Republicii Moldova, atunci probabilitatea că, un fapt a fost într-un fel sau altul, balansează, iar orice dubiu trebuie tratat în favoarea candidatului și acesta este un principiu înrădăcinat în ideea statului de drept.

Angela Bostan a mai menționat că Comisia de evaluare a omis să aprecieze toate aceste circumstanțe, care denotă că mama candidatei pe lângă veniturile din

pensie și activitatea comercială, obținea și venituri din terenurile agricole. Această circumstanță denotă o încălcare gravă a principiului egalității de tratament, deoarece Comisia pentru alți candidați a reținut terenurile agricole ca surse generatoare de venituri bănești.

Referitor la dreptul de abitație și tranzacții din vecinătate, reclamanta a prezentat clarificări în afara oricăror dubii, potrivit cărora dreptul de abitație a fost declarat în anul 2021 prin declarația de venituri și interese pentru anul 2020, iar în anul 2022 a declarat dreptul de abitație în declarația de avere și interese pentru 2021, iar în 2023 în declarația de avere și interese pentru 2022.

În ce privește tranzacțiile din supermarketul situat la parterul blocului, unde este situat și apartamentul mamei, reclamanta a subliniat că acest supermarket se află în nemijlocita apropiere de locul ei de muncă - Curtea de Apel Chișinău, iar cumpărăturile necesare pentru ea cât și pentru mama ei, le efectua de regulă în acest magazin, deoarece îi era comod ca preț, calitate și acesta fiind situat și pe traseul de deplasare spre Hîncești. Totodată, în or. Hîncești efectua mai puține tranzacții de achiziții a bunurilor, deoarece cinci zile (serviciul, 8h/24) în săptămână le petrecea în mun. Chișinău, iar la Hîncești ajungea seara târziu - de regulă obosită, neavând nici necesitatea și nici posibilitatea de a mai efectua careva treburi. Mai mult, era perioada restricțiilor instituite prin Starea excepțională în sănătate publică - fiind perioada pandemică, accesul în locurile publice fiind limitat, motiv pentru care mama acesteia în special practic nu era în stare să-și realizeze achiziționarea celor necesare.

Angela Bostan a evidențiat că Comisia de evaluare referitor la ultima circumstanță a ignorat în mod nejustificat și fără careva apreciere aceste clarificări oferite de aceasta, ceea ce atestă o încălcare gravă de procedură cu repercusiuni directe asupra temeiniciei (legalității) deciziei contestate.

Finalmente reclamanta a subliniat că Comisia de evaluare nu a constatat în decizia nr. 5 din 21 decembrie 2023 că aceasta nu ar fi declarat averea sa conform legislației în vigoare sau că averea dobândită în ultimii 15 ani nu ar corespunde veniturilor pe care ea le-a declarat. Prin urmare, unicul aspect al procedurii administrative a cărei legalitate urmează a fi verificată constituie aprecierea modului în care Comisia de evaluare a verificat și cercetat modul de dobândire a bunurilor aflate în proprietatea mamei reclamantei ca fiind persoană ce nimereste sub incidența prevederilor art.2, alin. (2) din Legea nr. 26 din 10 martie 2022.

Ulterior, în cadrul ședinței de judecată reprezentantul reclamantei, avocatul Petru Balan, a prezentat supliment la cererea de chemare în judecată, solicitând admiterea integrală a acțiuni în contencios administrativ. (f.d.78-85, vol.II)

Suplimentar avocatul Petru Balan a menționat că decizia nr. 5 din 21 decembrie 2023 este un act administrativ, care repune în discuție, distorsionează și eludează executarea unei hotărâri judecătorești irevocabile cu autoritate de lucru judecat, emisă în favoarea reclamantei și anume:

- textul „dubii serioase” nu este compatibil cu formalismul și subiectivismul din partea autorității publice pârâte;

- argumentele și explicațiile logice, veridice în contextului social-economic al Republicii Moldova prezentate Comisiei de evaluare, balansează probabilitatea că un fapt a fost într-un fel sau altul, iar orice dubiu trebuie tratat în favoarea candidatului;

- venitul obținut de către fratele candidatei prezintă un interes sporit din perspectiva faptului că această persoană, cu certitudine avea disponibile resurse financiare suficiente ce i-ar fi permis să contribuie la achiziționarea unui apartament pentru mama reclamantei;

- cercetarea multi-aspectuală, completă și obiectivă a informației acumulate în privința candidatei și punerea la baza dubiilor serioase doar a probelor pertinente directe, dar nu a ipotezelor abstracte și rupte de contextul social-economic al Republicii Moldova;

- nereținerea ca probe a explicațiilor candidatei, înscrisurilor prezentate de către aceasta pentru susținerea poziției sale;

- lipsa de motivare referitor la dreptul de abitație declarat de candidată asupra imobilului procurat de mama sa;

- încălcarea garanțiilor în procedura administrativă, ce constituie erori grave de procedură, care au afectat caracterul echitabil al procedurii administrative de evaluare.

Reprezentantul reclamantei a subliniat că Comisia de evaluare nu a respectat constatările făcute cu autoritate de lucru judecat în decizia din 01 august 2023, și astfel, a încălcat dreptul reclamantei la o instanță. *Grosso modo*, autoritatea pârâtă nu a executat decizia Curții Supreme de Justiție din 01 august 2023 și prin aceasta a eludat caracterul executoriu și obligatoriu al acesteia.

Avocatul reclamantei a menționat că este un fapt notoriu că dreptul la executarea deciziilor judiciare definitive și cu caracter obligatoriu, indiferent de tipul jurisdicției, face parte integrantă din „dreptul la o instanță” [*Hornsby împotriva Greciei, pct. 40; Scordino împotriva Italiei (nr. 1) (MC), pct. 196*]. În caz contrar, garanțiile art. 6 § 1 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale ar fi lipsite de orice efect util (*Bourdiv împotriva Rusiei, pct. 34 și 37*).

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat cu titlu de principiu că dreptul la executarea deciziilor judiciare are și mai multă importanță în contextul contenciosului administrativ [*Sharxhi și alții împotriva Albaniei, pct. 92*]. Într-adevăr, prin introducerea unei acțiuni în anulare în fața celei mai înalte jurisdicții administrative a statului, justițiabilul dorește nu doar anularea actului în litigiu, ci, mai ales, eliminarea efectelor acestuia. Protecția efectivă a justițiabilului și restabilirea legalității implică așadar obligația administrației de a executa hotărârea (*Hornsby împotriva Greciei, pct. 41; Kyrtatos împotriva Greciei, pct. 31-32*). Executarea hotărârii trebuie să fie completă, perfectă și nu parțială (*Matheus împotriva Franței, pct. 58; Sabin Popescu împotriva României, pct. 68-76*) și nu poate fi împiedicată, anulată sau întârziată în mod excesiv [*Immobiliare împotriva Italiei (MC), pct. 74*].

La caz, autoritatea pârâtă a încălcat dreptul reclamantei de a nu fi repusă în discuție o decizie judecătorească definitivă emisă în favoarea ei.

În jurisprudența constantă a Curții Europene a Drepturilor Omului s-a statuat că dreptul la un proces echitabil trebuie să fie interpretat în lumina principiului proeminenței legii, unul dintre elementele fundamentale fiind principiul securității raporturilor juridice (*Okyay și alții Turciei, pct. 73*). În consecință, soluția definitivă dată litigiului de instanțe nu mai poate fi pusă în discuție [*Brumărescu împotriva României (MC), pct. 61; Agrokompleks împotriva Ucrainei, pct. 148*].

Repunerea în discuție a unei soluții judecătorești și a constatărilor irevocabile a unei instanțe de judecată sunt inadmisibile, fie că vin din partea judecătorilor, fie din partea membrilor puterii executive (*Tregoubenko împotriva Ucrainei, pct. 36*) sau a autorităților nejudiciare (*Agrokotrp- împotriva Ucrainei, pct. 150-151*).

O hotărâre definitivă nu poate fi repusă în discuție decât în circumstanțe cu caracter substanțial și de necontestat, ca de exemplu, o eroare judiciară (*Riabykh împotriva Rusiei, pct. 52; a se vedea, de asemenea, Vardanyan și Nanushyan împotriva Armeniei, pct. 70, și a se compara cu cauza Trapeznikov și alții împotriva Rusiei, în care procedura reexaminării, aplicată la cererea părților, nu a adus atingere principiului securității juridice, pct. 39-40*).

Avocatul Petru Balan a evidențiat că, în fond, decizia nr. 5 din 21 decembrie 2023 este un act administrativ individual defavorabil, care pune la îndoială și rediscută fapte constatate irevocabil de Curtea Supremă de Justiție în decizia sa din 01 august 2023. Astfel, este revoltător faptul că autoritatea pârâtă își arogă atribuții să desconsidere constatările irevocabile și obligatorii ale instanței judecătorești supreme din stat.

În decizia contestată autoritatea pârâtă și-a permis să rețină că: „în același timp, Comisia nu poate fi de acord cu constatarea completului de judecată special al Curții Supreme de Justiție că nedeclararea conturilor bancare de către candidată nu a constituit o abatere de la standardele etice și că aceasta nu a încălcat principiul integrității în conformitate cu criteriile stabilite de Legea nr. 26 din 10 martie 2022”.

Mai mult în privința pasajelor mari de text în care autoritatea pârâtă „oferă explicații” referitoare la tratarea nedeclarării conturilor bancare ale unor 13 candidați pentru a demonstra baza rațională și consecvența în tratamentul Comisiei față de candidați, reclamanta constată cu stupeoare că autoritatea pârâtă și-a permis să facă, în decizia care o privește doar pe ea, o platformă pentru a-și face publică poziția sa de negare a concluziilor irevocabile ale Curții Supreme de Justiție.

În opinia avocatului Petru Balan aceste pasaje din decizia contestată, pe lângă faptul că nu-și au locul în acest act administrativ din motivul nepertinenței lor, încă o dată susțin poziția reclamantei că Comisia de evaluare a desconsiderat și a refuzat să execute decizia Curții Supreme de Justiție din 01 august 2023.

La 17 ianuarie 2024 Comisia de evaluare a depus referință, prin care a solicitat respingerea cererii de contestare înaintată de Angela Bostan. (f.d. 100-128, vol.I)

În referință, Comisia de evaluare a invocat că decizia nr.5 din 21 decembrie 2023 este legală și nu încalcă drepturile și interesele legale ale reclamantei. Activitatea Comisiei de evaluare este reglementată de Legea privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr.26 din 10 martie 2022. Suplimentar, Comisia de evaluare este organizată și funcționează potrivit prevederilor Regulamentului de organizare și funcționare al Comisiei, adoptat în cadrul ședinței Comisiei din 22 aprilie 2022, cu modificările ulterioare.

Comisia de evaluare a menționat că Angela Bostan a fost evaluată inițial începând cu 21 iunie 2022. Prin decizia nr.6 din 09 decembrie 2022 s-a decis că candidata Angela Bostan nu corespunde criteriilor de integritate, deoarece s-au

constatat dubii serioase cu privire la respectarea de către candidat a criteriilor de integritate etică și financiară și nu promovează evaluarea.

La 09 ianuarie 2023 reclamanta a contestat decizia emisă de către Comisia de evaluare la Curtea Supremă de Justiție, iar la 01 august 2023 completul de judecată special instituit în cadrul Curții Supreme de Justiție a emis decizia prin care a admis contestația reclamantei, a anulat decizia Comisiei de evaluare emisă în urma evaluării inițiale și a dispus reevaluarea reclamantei.

În vederea executării obligațiilor sale legale, rezultate din prevederile Legii nr.26 din 10 martie 2022 și decizia Curții Supreme de Justiție, Comisia de evaluare a inițiat reluarea procedurii de evaluare a reclamantei. În urma reevaluării, Comisia a emis decizia nr. 5 din 21 decembrie 2023 cu privire la evaluarea reluată a Angelei Bostan, candidată la funcția de membru în Consiliul Superior al Magistraturii.

În context, în cadrul procesului reluat de evaluare Comisia de evaluare a executat cu diligență și bună-credință toate obligațiile prevăzute de Legea nr.26 din 10 martie 2022. În acest sens a oferit reclamantei posibilitatea de a le elucida, prin prezentarea datelor și informațiilor suplimentare, oferind un termen suficient.

Cu referire la sarcina probațiunii Comisia de evaluare a menționat că în faza inițială este în obligația Comisiei de evaluare de a acumula date și informații, făcând uz de competențele sale legale și cu respectarea obligațiilor legale. Însă, odată cu apariția unor neclarități și în scopul elucidării acestora, Comisia oferă candidatului posibilitatea de a prezenta date și informații suplimentare, inclusiv în cadrul reluării procedurii de evaluare. Prezentarea datelor și informațiilor suplimentare este un drept, nu o obligație a candidatului, însă neexercitarea acestui drept riscă să inducă Comisia de evaluare la concluzia că există dubii serioase că candidatul nu întrunește criteriile de integritate. Respectiv, este în interesul candidatului să preia sarcina probațiunii, iar acest transfer legislativ nu numai că nu încalcă, dar și protejează efectiv drepturile candidatului.

În acest context, Comisia de evaluare a indicat că rațiunea trecerii sarcinii probațiunii către candidat a fost dezvoltată la nivel internațional. Astfel, Comisia Europeană pentru Democrație, prin lege, constată că într-un sistem de vetting și verificări de integritate, poate fi perfect legitim să se transfere sarcina probei de la stat la judecătorul/procurorul care solicită recrutarea sau ocuparea unei funcții. Procesul de redeseinare, pe de altă parte, transformă toți angajați în solicitanți, iar sarcina probei revine acestor persoane, care trebuie să facă dovada că sunt apte pentru exercitarea funcției în cauză.

La rândul său, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat că articolul 6 din Convenție nu stabilește nicio regulă cu privire la admisibilitatea probelor sau la modul în care acestea ar trebui evaluate, care sunt, prin urmare, chestiuni necesare de reglementat în primul rând de dreptul național și de instanțele naționale.

În plus, Curtea reiterează că nu este în sine arbitrar, în sensul părții „civile” a articolului 6§1 din Convenție, ca sarcina probei să fie transferată asupra reclamantului în cadrul procedurii de verificare după ce IQC a pus la dispoziție constatări preliminare rezultate în urma încheierii anchetei și a dat acces la probele din dosarul cauzei. În consecință, Curtea constată că, având în vedere procesul de evaluare a bunurilor personale sau familiale acumulate în timpul duratei de viață profesională a judecătorului, circumstanțele atenuante prevăzute în Legea privind

verificarea, nedeplinirea de către solicitant a documentelor justificative care să ateste imposibilitatea obiectivă de a demonstra caracterul legal al veniturilor partenerului său și propria ei omisiune de a dezvălui bunul la momentul relevant în care l-a dobândit, nu a existat nicio încălcare a articolului 6§1 din Convenție în ceea ce privește pretinsa încălcare a principiului securității juridice.

Adițional, în Opinia comună a Comisiei de la Veneția și a Direcției generale a drepturilor omului și statului de drept (DGI) a Consiliului European (Avizul nr. 1069/2021 din 13 decembrie 2021 („Avizul nr. 1069/2021”), Moldova) s-a reținut că, crearea unor organe ad-hoc de evaluare a integrității judecătorilor și procurorilor se bazează pe presupunerea că sistemul de justiție are deficiențe extrem de grave și că există îndoieli sistemice cu privire la integritatea magistraților (para. 12), și doar într-un regim de funcționare normală, integritatea magistraților, care urmează să fie aleși de colegii lor ar trebui, prin natura sa, să rezulte din calitățile, condițiile personale, integritatea și competența profesională care au permis numirea în funcția de judecător sau procuror (par. 11).

În aceste circumstanțe, Comisia de evaluare a menționat că pilonii de bază a filtrului de integritate instituit prin Legea nr.26 din 10 martie 2022 au avut ca scop asigurarea faptului că prezumția de integritate poate fi înlăturată pe baza probelor.

Totodată, Comisia de evaluare a indicat că procesul reluat de evaluare a integrității, dar și decizia contestată, nu afectează statutul profesional al reclamantei, deoarece obiectul și întinderea domeniului de aplicare a mandatului Comisiei sunt expres stabilit de lege, respectiv, Comisia nu substituie și nu preia funcțiile vreunui organ public din Republica Moldova, dar verifică integritatea etică și integritatea financiară a candidaților, raportată la criteriile de integritate etică și financiară.

Comisia de evaluare a menționat că însăși Legea nr.26 din 10 martie 2022 la art. 13, alin. (5) stabilește când/în ce situație candidatul nu promovează evaluarea integrității. Respectiv, legea impune un test riguros, cu două elemente:

- constatarea de către Comisie a existenței dubiilor serioase privind corespunderea candidatului cu criteriile de integritate etică și financiară, și
- posibilitatea candidatului de a desființa aceste dubii.

În speță, Comisia de evaluare a aplicat plenar acest construct juridic, oferind reclamantei posibilitatea de a înlătura orice dubiu, prin date și informații suplimentare.

Comisia de evaluare a susținut că decizia este în strictă conformitate cu prevederile art. 13, alin. (5) din Legea nr.26 din 10 martie 2022, nu încălcă drepturile și interesele legale ale Angelei Bostan și nu i-a afectat statutul profesional, or rezultatele evaluării nu au niciun efect asupra carierei candidatei.

În urma evaluării integrității etice și financiare a candidatului, în baza datelor și informațiilor primite de la candidat și terți, Comisia de evaluare constată dacă există sau nu dubii serioase privind conformitatea candidatului cu criteriile legale de integritate. Prin urmare, soluția oferită de Comisie, prin decizia de constatare a promovării sau nepromovării evaluării, reprezintă o apreciere, după intima sa convingere, a faptului dacă există sau nu dubii serioase privind conformitatea reclamantei cu criteriile de integritate financiară și etică.

Totodată, concluzia Comisiei de evaluare, exprimată prin decizie, privind existența unor dubii serioase cu privire la conformitatea reclamantei cu criteriile de

integritate etică și financiară ține de oportunitatea deciziei, asupra căreia instanța nu este competentă să se pronunțe.

Comisia de evaluare a susținut că instanța de judecată este ținută să exercite controlul de legalitate a deciziei, nu și controlul de oportunitate. În particular, instanța ar fi îndrituită să admită acțiunea reclamantei și să dispună reluarea evaluării doar în situația în care va constata că comisia a admis unele erori procedurale grave, care afectează caracterul echitabil al procedurii de evaluare și doar dacă există circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării de către candidat, situații care lipsesc în speță.

La caz, procedura reluată de evaluare a avut loc cu respectarea garanțiilor prevăzute de art.6§1 din CEDO în materia executării hotărârilor judecătorești, or comisia nu a fost obligată de către Curtea Supremă de Justiție să emită o decizie favorabilă sau defavorabilă reclamantei. Comisia de evaluare a susținut că dreptul reclamantei la executarea unei decizii judiciare definitive și cu caracter obligatoriu, după cum acesta este garantat de către art.6§1 din CEDO, a fost plenar respectat de către Comisie.

Comisia de evaluare a relatat că, emiterea deciziei Curții Supreme de Justiție nu i-a afectat dreptul de a colecta materiale noi în scopul reevaluării, de a reexamina și aprecia materialele acumulate în cadrul evaluării inițiale și reluate. Astfel, odată ce Comisia de evaluare nu a fost obligată să emită o decizie favorabilă sau defavorabilă reclamantei, ține de esența procedurii reluate a evaluării ca să existe un drept al Comisiei de a reexamina circumstanțele care au stat la baza deciziei Curții Supreme de Justiție. Acest element inerent procedurii de reevaluare exclude *ab initio* caracterul absolut al „autorității de lucru judecat” al faptelor analizate de către Curtea Supremă de Justiție, ceea ce permite și solicită Comisiei să aibă o marjă de apreciere la etapa reevaluării problemelor de integritate a candidaților. Această marjă de apreciere admite inclusiv posibilitatea ca Comisia de evaluare să ajungă la anumite concluzii care, la prima vedere și fără a intra în esență, pot fi considerate ca fiind contrare concluziilor instanței de judecată, ceea ce nicidecum nu înseamnă că Comisia ar repune în discuție decizii judecătorești definitive.

La caz, constatările în partea ce ține de limitarea dreptului părților de a repune în discuție anumite chestiuni soluționate definitiv prin hotărâri judecătorești nu sunt oportune în contextul procedurii reluate de evaluare odată ce pe de o parte, însăși prin decizia Curții Supreme de Justiție, Comisiei i-a fost recunoscut dreptul de a reevalua (relua evaluarea) reclamanta prin prisma probelor colectate în procedura de evaluare inițială și cea reluată, iar pe de altă parte, în general, principiul *res judicata* nu are un caracter absolut și permite derogări.

Astfel, în partea motivată a deciziei, Comisia de evaluare a clarificat într-un mod explicit și convingător circumstanțele care au permis, în anumite cazuri, să ajungă la alte concluzii decât cele expuse în decizia Curții Supreme de Justiție. În privința dubiului privind rolul asumat de către candidată în cadrul Adunării Generale a Judecătorilor din 2019, Comisia de evaluare a stabilit că deși nu poate fi de acord cu soluția completului de judecată special al Curții Supreme de Justiție privind faptul că conduita candidatei nu se abate de la standardele etice și că nu a încălcat principiul integrității în conformitate cu criteriile stabilite de Legea nr. 26 din 10 martie 2022, având în vedere decizia din 01 august 2023 și informațiile

evaluate în procesul de reevaluare, Comisia de evaluare nu a inclus acest aspect în decizia sa privind promovarea sau nepromovarea evaluării de către Angela Bostan în evaluarea reluată.

Comisia de evaluare a indicat că în cadrul procedurii reluate de evaluare a aspectului integrității, s-a bazat pe aceleași circumstanțe de fapt ca și cele existente din cadrul procedurii inițiale de evaluare a Angelei Bostan, dar a exclus dubiul de integritate existent anterior în privința reclamantei în temeiul art. 8, alin. (2), lit. a) din Legea nr.26 din 10 martie 2022. Astfel, din moment ce circumstanțele constatate prin decizia Curții Supreme de Justiție nu au fost răsturnate sau modificate în cadrul procedurii reluate de evaluare, Comisia a acceptat argumentele și concluziile Curții Supreme de Justiție.

În privința dubiului legat de sursa mijloacelor financiare pentru procurarea apartamentului mamei candidatei în mun. Chișinău și dreptul de abitație în respectivul apartament declarat de Angela Bostan, Comisia de evaluare a avut o concluzie diferită de cea din decizia Curții Supreme de Justiție, care a fost luată în baza informațiilor incomplete și care au fost colectate de către Comisia de evaluare în cadrul evaluării reluate.

În acest sens în cadrul evaluării reluate, Comisia de evaluare a obținut:

- de la autoritatea locală și oficiul teritorial al organului fiscal confirmarea faptului că mama reclamantei a deținut patentă de întreprinzător doar în perioada 01 septembrie 1999 – 30 noiembrie 1999;

- a aflat de la candidată că au mai existat și alte activități ocazionale ale mamei reclamantei;

- a calculat ce ar fi putut economisi maxim mama reclamantei în perioada 2008 - iulie 2018;

- a încercat să clarifice neclaritățile referitoare la scopul împrumutului obținut de fratele reclamantei, dar și la modul în care acesta ar fi acumulat pretinsele economii;

- a obținut de la bănci informație prin care se confirmă lipsa unor transferuri ale fratelui reclamantei către mama sa;

- a obținut informația cu privire la cheltuielile candidatei în apropierea apartamentului din Chișinău și a celor în apropierea apartamentului din mun. Hîncești, fiind constatată o medie mai înaltă a tranzacțiilor în Chișinău.

Aceste informații au permis Comisiei de evaluare să ajungă la o concluzie diferită de cea din decizia Curții Supreme de Justiție care s-a bazat pe informații incomplete, ulterior colectate de către Comisia de evaluare în cadrul evaluării reluate.

Comisia de evaluare a reținut ca fiind neîntemeiate obiecțiile Angelei Bostan precum că este mai puțin relevant faptul deținerii sau nedeținerii patentei de întreprinzător, or anume dețineria unei atare patente a fost invocată drept dovadă a obținerii unor venituri de către mama reclamantei. Astfel, a subliniat că poziția reclamantei este contradictorie, or la evaluarea inițială a insistat asupra deținerii acestei patente de întreprinzător, iar după obținerea informației de la Serviciul Fiscal de Stat deja nu mai insistă că acest aspect este atât de relevant.

Comisia de evaluare a menționat că poziția reclamantei este contradictorie referitor la calculul veniturilor obținute de mama acesteia, or în cererea de chemare în judecată a afirmat că venitul minim al mamei era de 100-200 USD pe lună, iar în

cadrul evaluării reluate Angela Bostan a menționat că venitul de 100-200 USD pe lună nu era permanent, ezitând să facă careva estimări, iar activitatea comercială a mamei sale nu era continuă. Totodată, în calculele sale, reclamanta a ignorat în totalitate cheltuielile care le-a avut mama sa în toți acești ani, fapt care însă este obligatoriu pentru efectuarea unui calcul corect și obiectiv.

În aceste circumstanțe Comisia de evaluare a menționat că caracterul obligatoriu netăgăduit al argumentelor și concluziilor conținute în decizia Curții Supreme de Justiție, nu obligă Comisia să emită, în cadrul reevaluării, o decizie de promovare a reclamantei, odată ce cumulul de fapte (circumstanțe) rezultat din probele noi, acumulate în cadrul reevaluării, este diferit și, în mod natural, mai avansat, decât cel inițial, din cadrul evaluării inițiale.

În context, Comisia de evaluare a indicat că este de remarcat că atunci când abordează problematica principiului *res judicata* în cazul a două sau mai multe seturi de proceduri, CtEDO examinează, pe lângă faptul dacă setul de proceduri vizează aceleași părți sau raporturi juridice, inclusiv dacă aceste proceduri se bazează pe același set de fapte.

La caz, după cum a fost descris supra, setul de fapte examinat de către Curtea Supremă de Justiție este diferit de setul de fapte analizate de către Comisia de evaluare în cadrul procedurii reluate de evaluare, ceea ce exclude posibilitatea ca decizia Comisiei să afecteze principiul *res judicata*.

Cu referire la argumentele Angelei Bostan privind aplicabilitatea prevederilor Codului administrativ, Comisia de evaluare a subliniat că doar procedura de judecare a cauzelor și anume procedura contenciosului administrativ din Codul administrativ sunt aplicabile în speță, nu și prevederile care reglementează procedura administrativă, or în raport cu procedura în fața Comisiei de evaluare, se aplică prevederile legii speciale nr.26 din 10 martie 2022 și a Regulamentului Comisiei.

În ședința de judecată, reprezentantul reclamantei avocatul Petru Balan a susținut acțiunea pe motivele de fapt și de drept invocate, explicând suplimentar instanței de judecată că evaluarea integrității reclamantei s-a făcut de persoane necunoscute, alese în mod secret/confidențial în secretariatul comisiei de evaluare; evaluarea reclamantei s-a făcut de persoane care nu întrunesc minimul de integritate etică și financiară pentru a avea calitatea de membru al unei comisii care se pretinde independentă și formată din membrii integri; precum și faptul că decizia a fost adoptată în lipsa de cvorum și în lipsa majorității.

În acest sens avocatul Petru Balan a menționat că reclamanta nu cunoaște persoanele care au făcut parte din secretariatul comisiei de evaluare, dacă aceasta sunt sau nu interesate în rezultatele evaluării, cine sunt persoanele din secretariat care au avut acces la datele ei cu caracter personal și la datele cu caracter personal ale rudelor ei.

La fel a menționat că membrii desemnați ai Comisiei de evaluare nu se bucură de cel mai înalt nivel de integritate etică și financiară și de cel mai înalt nivel de independentă, pentru a aprecia nivelul de integritate etică și financiară al reclamantei, or potrivit informațiilor publice, care nu trebuie probate, rezultă că membrul Comisiei de evaluare Tatiana Răducanu, este afiliată politic Partidului Politic Acțiune și Solidaritate. Lipsa integrității etice a Tatiane Răducanu se atestă prin investigațiile jurnalistice, prin fapt că în 7 dosare examinate de ea ca și

judecător al Curții Supreme de Justiție, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat încălcarea drepturilor omului și a condamnat Republica Moldova. Iar lipsa integrității financiare se confirmă prin faptul că Tatiana Răducanu locuiește într-o casă cu două niveluri și mansardă, într-un cartier de lux din sect. Rîșcani și mai deține un apartament în Chișinău, un automobil Toyota și două depozite bancare.

La fel a invocat și suspiciunile de afiliere a Tatiane Răducanu cu grupările oligarhice. În acest sens a menționat că la 14 mai 2024 reclamanta a recepționat un mesaj de email de pe adresa de email oficială a Procurorului-șef Anticorupție la care era anexată o scrisoare adresată „candidaților nepromovați de către Comisia pre-Vetting”, prin care se informează că organul de urmărire penală are „suspiciune despre un actual membru al Comisiei pre-vetting, Tatiana Răducanu, și anume, că aceasta este apropiată și a acționat în interesele lui Veaceslav Platon și lui Aureliu Colenco, actualul avocat principal care reprezintă interesele lui Ilan Sor”.

Reprezentantul reclamantei a subliniat că Angela Bostan se numără printre magistrații independenți și obiectivi care au examinat dosare în care erau vizate interesele lui Veaceslav Platon; astfel încât, pentru a intimida reclamanta în calitate de magistrat, Veaceslav Platon a ordonat ca aceasta să fie filată, supravegheată ilegal, fapt care a dus la pornirea unei cauze penale în care reclamanta are statut de parte vătămată.

Cu referire la lipsa de cvorum avocatul Petru Balan a menționat că cvorumul condiționează majoritatea. Lipsa cvorumului exclude posibilitatea declanșării majorității. Or, emiterea actului administrativ individual de autoritățile publice cu conducere colegială se realizează prin anumite particularități procedurale. Astfel, în condițiile în care, la evaluarea repetată, un membru a demisionat, iar doi membri nu puteau participa din motive de suspiciuni de părtinire și anume Tatiana Răducanu și Nadejda Hriptievshi, Comisia de evaluare nu avea cvorum, fiind doar trei membri activi. Prin urmare, neavând cvorum în cazul evaluării repetate, Comisia nu avea nici majoritate ca să se expună în cazul reevaluării Angelei Bostan.

Reprezentanții Comisiei de evaluare, avocații Roger Gladei și Valeriu Cernei au susținut argumentele invocate în referința depusă, solicitând respingerea acțiunii ca fiind neîntemeiată, susținând că decizia Comisiei de evaluare este favorabilă Angelei Bostan, or, Comisia de evaluare a abandonat argumentul cu privire la necorespunderea criteriului de integritate etică, circumstanță care ar afecta cumva cariera candidatei.

Comisia de evaluare a subliniat două aspecte: neconsecvența în declarații și rolul pasiv al Angelei Bostan la prezentarea probelor în scopul desființării dubiilor Comisiei de evaluare.

Referitor la neconsecvențele în declarații Comisia de evaluare a menționat aspectele aferente împrumutului în sumă de 20 000 euro contractat de fratele candidatei, economiile în numerar pe care acesta le-a folosit pentru a contribui la procurarea apartamentului, precum și faptul că inițial Angela Bostan a declarat că venitul mamei sale a fost obținut în baza patentei, ulterior în cadrul reevaluării a declarat că mama acesteia desfășura careva activități meșteșugărești din urma cărora a obținut careva venituri.

Cu referire la aspectul pasiv al candidatei, Comisia de evaluare a menționat că sarcina probațiunii a fost transferată candidatei, care a avut un rol pasiv manifestat prin neprezentarea probelor ce ar confirma veniturile mamei în baza patentei de întreprinzător, din alte activități comerciale și meșteșugărești așa cum a afirmat, neprezentarea probelor care ar fi fost scopul împrumutului contractat de către fratele acesteia. La fel nu a prezentat probe ce ar confirma că mama acesteia deținea careva terenuri și că a obținut careva venituri din aceste terenuri agricole.

Audiind argumentele participanților la proces în susținerea pretențiilor formulate și obiecțiile înaintate, ținând cont de probele administrate și de legislația pertinentă, completul de judecată special, instituit în cadrul Curții Supreme de Justiție, pentru examinarea contestațiilor declarate împotriva deciziilor Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor stabilește următoarele.

Prin decizia nr. 5 din 21 decembrie 2023 cu privire la evaluarea reluată a Angelei Bostan, candidat la funcția de membru în Consiliul Superior al Magistraturii, Comisia de evaluare, ca urmare a evaluării reluate a candidatei, desfășurată în temeiul art. 14, alin. (8), lit. b) și alin. (10) din Legea nr. 26 din 10 martie 2022, a decis, în temeiul art. 8, alin. (1), alin. (4), lit. b), alin. (5), lit. c) - d) și art. 13, alin. (5) din Legea nr. 26 din 10 martie 2022, că candidata nu întrunește criteriile de integritate financiară, întrucât s-au constatat dubii serioase cu privire la respectarea de către candidată a criteriilor de integritate financiară și, astfel, nu promovează evaluarea.

La 09 ianuarie 2024, Angela Bostan a depus cerere de contestare împotriva Comisiei de evaluare, solicitând anularea deciziei nr. 5 din 21 decembrie 2023 cu privire la evaluarea reluată a Angelei Bostan, candidată la funcția de membru în Consiliul Superior al Magistraturii și dispunerea reevaluării candidatei Angela Bostan, de către Comisia de evaluare.

În conformitate cu art. 14, alin. (1) și (2) din Legea nr. 26 din 10 martie 2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, decizia Comisiei de evaluare poate fi contestată de către candidatul evaluat în termen de 5 zile de la data recepționării de către acesta a deciziei motivate, fără respectarea procedurii prealabile. Candidatul evaluat poate contesta decizia defavorabilă a Comisiei de evaluare la Curtea Supremă de Justiție, în cadrul căreia se instituie un complet de judecată special compus din 3 judecători și un judecător supleant. Judecătorii și judecătorul supleant sunt desemnați de președintele Curții Supreme de Justiție și confirmați prin decret al Președintelui Republicii Moldova.

Conform art. 14, alin. (6) din Legea nr. 26 din 10 martie 2022, cererea de contestare a deciziei Comisiei de evaluare se judecă în conformitate cu procedura prevăzută în Codul administrativ, cu excepțiile stabilite prin prezenta lege, și nu are efect suspensiv asupra deciziilor Comisiei de evaluare, alegerilor sau concursului la care participă candidatul respectiv.

Potrivit art. 207, alin. (1) din Codul administrativ, instanța verifică din oficiu dacă sunt întrunite condițiile pentru admisibilitatea unei acțiuni în contenciosul administrativ.

Astfel, completul de judecată special reține că, decizia Comisiei de evaluare nr. 5 din 21 decembrie 2023 a fost notificată Angelei Bostan în mod electronic, prin intermediul e-mail-ului, la 03 ianuarie 2024, fapt confirmat prin extrasul din poșta electronică anexat la materialele dosarului candidatului. (vol. VI/II, f.d. 589)

Ținând cont de prevederile art. 14, alin. (1) din Legea nr. 26 din 10 martie 2022 cererea de contestare urma a fi depusă în termen de 5 zile de la data recepționării de către candidat a deciziei motivate, la caz, de la 03 ianuarie 2024, iar termenul limită fiind 09 ianuarie 2024, care este următoarea zi lucrătoare de la data expirării termenului.

Respectiv, completul de judecată special conchide că cererea de contestare depusă de Angela Bostan este admisibilă, deoarece reclamanta s-a conformat prevederilor legale, depunând electronic prezenta cerere de contestare la 09 ianuarie 2024, în interiorul termenului prevăzut de lege.

Cu referire la cadrul normativ aplicabil, completul de judecată special învederează că, aplicarea Codului administrativ și limitelor ei constituie o problemă de interpretare și aplicare a legii asupra căreia are competență Curtea Supremă de Justiție ca instanță de judecată competentă pentru examinarea acțiunii în contencios administrativ (DCC nr. 163 din 01 decembrie 2022, §24, DCC nr. 2 din 18 ianuarie 2022, §19).

Completul de judecată special reține că, potrivit art. 1 din Legea nr. 26 din 10 martie 2022, prezenta lege reglementează raporturile juridice aferente procedurii de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru al Consiliului Superior al Magistraturii, al Consiliului Superior al Procurorilor, precum și a candidaților la funcția de membru în organele specializate ale acestora, ca etapă obligatorie a procesului de selectare a candidaților și de alegere sau numire a acestora în funcțiile respective.

În conformitate cu art. 4, alin.(1) și (2) din Legea nr. 26 din 10 martie 2022, Comisia de evaluare are independență funcțională și autonomie decizională față de orice persoane fizice sau juridice, indiferent de forma juridică de organizare a acestora, inclusiv față de fracțiunile politice și partenerii de dezvoltare care au participat la desemnarea membrilor acesteia. În activitatea sa, Comisia de evaluare se conduce de Constituția Republicii Moldova, de prezenta lege și de alte acte normative ce reglementează domeniile conexe activității sale. Comisia de evaluare funcționează în baza regulamentului propriu de organizare și funcționare, aprobat de către aceasta.

În corespundere cu art. 1, alin. (1) din Codul administrativ, legislația administrativă reprezintă cadrul juridic principal prin care se asigură reglementarea raporturilor administrative la îndeplinirea activității administrative și a controlului judecătoresc asupra acesteia.

Potrivit art. 2, alin. (2) din Codul administrativ, anumite aspecte ce țin de activitatea administrativă privind domenii specifice de activitate pot fi reglementate prin norme legislative speciale derogatorii de la prevederile prezentului cod numai dacă această reglementare este absolut necesară și nu contravine principiilor prezentului cod.

Astfel, completul de judecată special relevă că, în preambulul Legii nr. 26 din 10 martie 2022, legiuitorul a indicat că prezenta lege a fost adoptată în vederea sporirii integrității viitorilor membri ai Consiliului Superior al Magistraturii, ai

Consiliului Superior al Procurorilor și ai organelor specializate ale acestora, precum și în vederea sporirii încrederii societății în activitatea organelor de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, dar și, în general, în sistemul justiției.

Prin urmare, evaluarea candidaților pentru funcțiile de membru în organele enumerate în art. 2, alin. (1) din Legea nr. 26 din 10 martie 2022 este prin natura sa un domeniu specific de activitate în sensul art. 2, alin. (2) din Codul administrativ. Deși, Codul administrativ instituie o procedură administrativă și de contencios administrativ uniformă, totuși, conform art. 2, alin. (2) din Codul administrativ, anumite aspecte pot fi reglementate prin norme legislative speciale.

Conform art. 10, alin. (1) din Legea cu privire la actele normative nr. 100 din 22 decembrie 2017, legea organică este actul normativ care reprezintă o dezvoltare a normelor constituționale și poate interveni în domeniile expres prevăzute de Constituție. Articolul 7 alin. (3) din Legea nr. 100 din 22 decembrie 2017 prevede că, în cazul în care între două acte normative cu aceeași forță juridică apare un conflict de norme, se aplică prevederile ultimului act normativ adoptat, aprobat sau emis, cu excepția situațiilor prevăzute la art. 5 alin. (3) și (4).

Astfel, atât Legea nr. 26 din 10 martie 2022, cât și Codul administrativ sunt legi organice, însă prima este una specială. Respectiv, prioritate are Legea nr. 26 din 10 martie 2022, însă, aceasta nu exclude aplicarea Codului administrativ, în măsura în care legea specială nu conține norme care să reglementeze un anumit aspect. Or, excluderea integrală de la aplicare a Codului administrativ este imposibilă din punct de vedere al rolului central și legăturii organice a Codului administrativ cu domeniile/subdomeniile dreptului administrativ.

În acest context completul de judecată special menționează că, prevederile Codului administrativ urmează a fi aplicate în măsura în care nu contravin Legii speciale nr. 26 din 10 martie 2022.

Cu referire la consecințele juridice ale deciziei Comisiei de evaluare, completul de judecată special reține că, potrivit art. 13, alin. (6) din Legea nr. 26 din 10 martie 2022, decizia privind nepromovarea evaluării constituie temei juridic pentru neadmiterea candidatului la alegeri sau concurs. Careva alte consecințe juridice, în afara celor menționate expres în lege, nu sunt stipulate la moment.

La fel, prin Avizul nr. 1069/2021 din 13 decembrie 2021, Comisia de la Veneția și Direcția Generală au conchis că proiectul de lege revizuit arată clar că rezultatele evaluării integrității nu vor avea niciun efect asupra carierei candidatului.

Astfel, completul de judecată special nu poate accepta ideea că, o eventuală decizie de nepromovare a candidatului ar echivala cu o constatare că acesta nu este integru. Or, în urma evaluării integrității etice și financiare a candidatului, în baza datelor și informațiilor primite de la candidat și terți, Comisia constată - dacă există sau nu dubii serioase privind conformitatea candidatului cu criteriile legale de integritate. Soluția oferită de Comisie, prin decizia de constatare a promovării sau nepromovării evaluării, reprezintă o apreciere, după intima sa convingere, a faptului *dacă există sau nu dubii serioase* privind conformitatea reclamantului cu criteriile de integritate financiară și etică. Comisia nu constată existența sau lipsa conformității reclamantei cu criteriile de integritate, ci doar existența sau lipsa dubiilor serioase privind conformitatea.

Cu referire la marja de apreciere (dreptul discreționar) al Comisiei de evaluare, completul de judecată special reține că prin Avizul nr. 1069/2021 din 13 decembrie 2021, la pct. 11, Comisia de la Veneția și Direcția Generală observă că integritatea personală a membrilor care constituie Consiliile Superioare (de judecători și procurori) este un element esențial al naturii unor astfel de organe; asigură încrederea cetățenilor în instituțiile de justiție – încredere în magistrați și în integritatea acestora. Într-o societate care respectă valorile fundamentale ale democrației, încrederea cetățenilor în acțiunea Consiliilor Superioare depinde foarte mult, sau esențial, de integritatea personală, de competența și credibilitatea apartenenței sale.

Comisia de la Veneția și Direcția Generală și-au exprimat anterior opinia, în alte contexte, că situațiile critice din domeniul justiției, ca niveluri extrem de ridicate de corupție, pot justifica soluții la fel de radicale, precum un proces de verificare a judecătorilor în funcție. În cele din urmă, ține de competența autorităților moldovenești să decidă dacă situația predominantă în sistemul judiciar moldovenesc creează o bază suficientă pentru a supune toți judecătorii și procurorii, precum și membrii Consiliului Superior al Magistraturii și Consiliului Superior al Procurorilor, la evaluări extraordinare de integritate.

Pe lângă preambulul Legii nr. 26 din 10 mai 2022, menționate supra, completul de judecată special, instituit în cadrul Curții Supreme de Justiție mai consideră necesar să menționeze și enunțurile Obiectivului 1.2. din Direcția strategică I „Consolidarea integrității și responsabilității în sectorul justiției” din Legea pentru aprobarea Strategiei privind asigurarea independenței și integrității sectorului justiției pentru anii 2022-2025 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acesteia nr. 211 din 06 decembrie 2021 și anume:

„Identificarea unor pârgii eficiente de întărire a independenței judecătorilor și a procurorilor urmează a fi corelată cu creșterea responsabilității și integrității acestora. Responsabilitatea și integritatea sunt printre principalele elemente de asigurare a încrederii cetățenilor în sistemul justiției și de garanție a derulării unor proceduri echitabile. Dezvoltarea și promovarea unei culturi a integrității judiciare constituie un element important în prevenirea corupției care este una dintre principalele amenințări în adresa societății și funcționării statului de drept.

În prezent, potrivit sondajelor realizate, corupția și lipsa de integritate în sistemul judecătoresc sunt percepute de publicul larg la un nivel înalt. În Raportul privind al patrulea ciclu de evaluare a Moldovei, GRECO este profund îngrijorat e indicii potrivit cărora în funcția de judecător sunt numiți candidați care prezintă riscuri de integritate.

Comisia Internațională a Juriștilor, în Raportul misiunii de evaluare din 2018, accentuează importanța faptului ca corupția în sistemul judecătoresc să fie combătută prin măsuri ferme și, în mod prioritar, în deplină armonie cu principiile statului de drept și drepturile omului. Aceasta este îngrijorată de faptul că multe investigații penale par să fie concentrate mai degrabă pe suprimarea opoziției sau prevenirea părerilor disidente în sistemul judecătoresc decât pe eradicarea reală a corupției.

Este esențial ca actorii din cadrul sistemului justiției, individual și în colectiv, să respecte și să onoreze funcția deținută ca fiind un mandat public și să depună efort pentru a spori și menține încrederea publicului în sistem ”.

În continuare, în recentul său Aviz nr. 24 (2021) privind Evoluția Consiliilor Justiției și rolul acestora în sistemele judiciare independente și imparțiale, CCJE reamintește (§ 34) că procesul de selecție a membrilor unui Consiliu, inclusiv posibile campanii de către candidați ar trebui să fie transparente și să se asigure că calificările candidaților, în special imparțialitatea și integritatea acestora sunt verificate. În opinia Comisiei de la Veneția și a Direcției Generale, ar trebui făcută o distincție între verificarea membrilor în exercițiu și „pre-verificarea” candidaților pentru o poziție în aceste organisme. Ca o chestiune de principiu, securitatea pe termen determinat al mandatelor membrilor organelor (constituționale) are scopul de a asigura independența acestora față de presiunile externe.

Măsurile care ar periclita continuitatea calității de membru și ar interfera cu securitatea mandatului membrilor acestei autorități (vetting) ar ridica suspiciunea că intenția din spatele acestor măsuri ar fi de a influența deciziile acesteia și, prin urmare, ar trebui privite ca o măsură de ultimă oră. Controalele de integritate care vizează candidații la funcția de membru al Consiliului Superior al Magistraturii și al Consiliului Superior al Procurorilor și organele lor specializate reprezintă un proces de filtrare și nu un proces de verificare judiciară și, ca atare, pot fi considerate, dacă sunt implementate corespunzător, că ating un echilibru între beneficiile acestei măsuri, în ceea ce privește contribuția la încrederea justiției, și posibilele efecte negative ale acesteia.

De asemenea, completul de judecată special consideră relevant că, în pct. 50 din Avizul din 14 martie 2023, Comisia de la Veneția și DGI au indicat că sunt la curent cu faptul că proiectul articolului 12 reflectă articolul 8 din Legea nr. 26 din 10 martie 2022, care reglementează procedura de pre-vetting a candidaților la funcția de membru al Consiliului Superior al Magistraturii și al Consiliului Superior al Procurorilor.

Totuși, ceea ce se permite în scopul examinării candidaților, nu neapărat se permite și în vederea evaluării extraordinare a judecătorilor și procurorilor în funcție, mizele sunt mai mari pentru ei și pentru stabilitatea ordinii juridice în general. Deși criteriile pentru pre-vetting pot fi relativ flexibile și bazate pe o evaluare globală a integrității candidaților, a antecedentelor, a relațiilor etc., destituirea unui judecător sau a unui procuror numit în funcție într-un mod legal trebuie să fie justificată cu referința mai precisă la o conduită inadecvată, care ar trebui să fie mai bine definită de lege.

În aceeași ordine de idei, potrivit opiniei *amicus curiae* a Comisiei de la Veneția, conceptul de evaluare a integrității semnifică implementarea unui proces de mecanisme care vizează garantarea celor mai înalte norme în materie de conduită și de integritate financiară solicitate pentru accesarea în funcția publică. Într-un sistem de control prealabil al integrității, decizia de a nu recruta un candidat poate fi justificată în cazul unei simple îndoieli pe baza unei evaluări a riscurilor. Totuși, decizia de nepromovare a evaluării unui candidat trebuie legată de un indiciu de ilegalitate, cum ar fi averea inexplicabilă, chiar dacă nu se poate dovedi dincolo de orice îndoială că această avere provine din surse ilegale (a se vedea CDLAD (2022)011, § 9-10).

În Avizul său, Comisia de la Veneția și Direcția Generală au mai notat că Comisia de evaluare emite un raport negativ atunci când are „dubii serioase” cu privire la comiterea de către judecător sau un procuror a unor încălcări. Această

normă presupune că concluziile Comisiei de evaluare nu stabilesc vinovăția persoanei vizate și nici nu atrag direct răspunderea penală, ceea ce ar necesita cel mai probabil un alt standard de probă (mai înalt). Într-o anumită măsură, această structură reduce potențialul unui conflict dintre constatările Comisiei de evaluare și ale altor organe administrative sau judiciare, menționate anterior.

De asemenea, Curtea Constituțională la § 120 din decizia de inadmisibilitate nr. 42 din 06 aprilie 2023 a constatat că, prin termenul „grav”, legislatorul a limitat marja discreționară a Comisiei de evaluare la evaluarea integrității etice a candidaților. Criteriul îi permite Comisiei să decidă nepromovarea candidatului doar dacă a constatat încălcări ale regulilor de etică și de conduită profesională de o gravitate ridicată. Acest fapt presupune că candidatul poate pune în discuție gravitatea încălcărilor constatate de Comisie în fața completului special al Curții Supreme de Justiție, care în cele din urmă poate aprecia caracterul „grav” al abaterii constatate în funcție de circumstanțele particulare ale cauzei. Raționamentele sunt aplicabile, *mutatis mutandis*, în cazul termenilor „reprobabile” și „inexplicabile” din articolul 8, alin. (2) lit. a) din Lege.

În § 123 din decizia de inadmisibilitate nr. 42 din 06 aprilie 2023, Curtea Constituțională a indicat că, pentru ca Consiliul să-și exercite atribuțiile constituționale de asigurare a numirii, transferării, detașării, promovării în funcție și aplicarea de măsuri disciplinare față de judecători (a se vedea articolul 123 din Constituție), legislatorul a stabilit că în calitate de membri ai acestui organ constituțional trebuie să fie alese persoane (judecători și non-judecători) cu o înaltă reputație profesională și integritate personală verificată de Comisia de evaluare în ultimii 15 ani. Prin urmare, Curtea Constituțională a considerat rezonabilă decizia legislatorului de a stabili o perioadă extinsă de verificare a integrității financiare a candidaților.

La fel, Curtea Constituțională în decizia de inadmisibilitate nr. 42 din 06 aprilie 2023, a notat în § 123, cu privire la textul „dubii serioase” din articolul 13 alin. (5) din Legea nr. 26, că textul criticat instituie un standard de probă aplicabil procedurii de evaluare. Astfel, atunci când Comisia de evaluare trebuie să decidă cu privire la integritatea unui candidat, ea trebuie să constate dacă există sau nu dubii serioase cu privire la respectarea criteriilor de integritate etică și financiară de către candidat, stabilite de articolul 8 din Lege.

Curtea Constituțională a reținut că, definirea standardelor de probă implică în mod inevitabil utilizarea unor texte flexibile. În acest caz, standardul de probă stabilit de legislator urmărește să ghideze Comisia de evaluare la aprecierea rezultatelor evaluării.

De asemenea, legea obligă Comisia de evaluare să emită o decizie motivată, care trebuie să cuprindă faptele relevante, motivele și concluzia Comisiei cu privire la promovarea sau nepromovarea. Mai mult, legea îi permite candidatului să pună în discuție existența unor dubii serioase cu privire la respectarea de către acesta a criteriilor de integritate etică și financiară în fața completului special al Curții Supreme de Justiție.

Astfel, completul special al Curții Supreme de Justiție reține că, deși marja de apreciere a Comisiei în ce privește „dubiile serioase” nu este nelimitată (concluziile trebuie să se bazeze pe date obiective), ea este destul de largă. Eventualele riscuri în raport cu beneficiile, în cazul neadmiterii unui candidat, deși,

integru, însă care nu a fost în stare să înlăture anumite dubii în privința sa, sunt cu mult mai mici decât în situația în care este admis un candidat neintegru din considerentul că orice dubiu ar trebui să fie interpretat în favoarea persoanei. Această stare este determinată atât de interesul general sporit față de procesul de preselecție în Consiliul Superior al Magistraturii, cât și de eventuala interferență redusă în drepturile subiecților supuși evaluării, spre deosebire de consecințele vetting-ului propriu-zis.

Completul de judecată special relevă că, potrivit art. 14, alin. (8) din Legea privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 26 din 10 martie 2022, în vigoare la moment, la examinarea cererii de contestare a deciziei Comisiei de evaluare, completul de judecată special din cadrul Curții Supreme de Justiție poate adopta una dintre următoarele decizii:

a) respingerea cererii de contestare;

b) admiterea cererii de contestare și dispunerea reevaluării candidaților care nu au promovat evaluarea, dacă constată că, în cadrul procedurii de evaluare, Comisia de evaluare a admis unele erori procedurale grave, care afectează caracterul echitabil al procedurii de evaluare și că există circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării de către candidat.

Prin urmare, ținând cont de normele legale precitate și de faptul că obiect al prezentei acțiuni îl constituie decizia Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 5 din 21 decembrie 2023 cu privire la evaluarea reluată a Angelei Bostan, candidat la funcția de membru în Consiliul Superior al Magistraturii, completul de judecată special menționează că, la caz, urmează să verifice dacă în cadrul procedurii de evaluare reluată au fost admise erori procedurale grave de către Comisia de evaluare, care să afecteze caracterul echitabil al procedurii de evaluare și existența unor circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării de către candidată.

Or, la examinarea prezentei cereri de contestare, completul de judecată special nu are dreptul să depășească limitele acesteia și împuternicirile oferite de legiuitor la examinarea cererii de contestare a deciziei Comisiei de evaluare, stabilite în mod imperativ la art. 14, alin. (8) din Legea nr. 26 din 10 martie 2022 și în Hotărârea Curții Constituționale nr. 5 din data de 14 februarie 2023 privind excepțiile de neconstituționalitate a unor prevederi din Legea nr.26 din 10 martie 2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor.

Curtea Constituțională la pct. 81 din Hotărârea nr. 5 din 14 februarie 2023 privind excepțiile de neconstituționalitate a unor prevederi din Legea nr.26 din 10 martie 2022, a stabilit că legea trebuie să prevadă un remediu în cazurile în care candidatului nu i-au fost asigurate drepturile procedurale în cadrul procedurii de evaluare. În funcție de eventualele curențe procedurale admise la etapa evaluării, de natura dreptului procedural afectat, precum și de circumstanțele particulare ale cauzei, Curtea reține că neasigurarea unui drept procedural poate fi considerată o problemă centrală a litigiului.

În aprecierea sa, Curtea Constituțională, verificând dacă dispozițiile contestate urmăresc realizarea unui scop legitim, a reținut că în nota informativă la proiectul

de Lege nu se regăsește niciun argument cu privire la necesitatea limitării controlului judiciar al deciziilor Comisiei de evaluare. Totuși, din opinia prezentată de autorități și din conținutul textului contestat, Curtea a dedus că legislatorul a urmărit să evite situațiile de anulare a deciziilor Comisiei de evaluare din cauza încălcării unor reguli de procedură ne semnificative, iar pe de altă parte, pentru a asigura celeritatea soluționării contestațiilor pentru a avea mai repede un Consiliu Superior al Magistraturii funcțional. Curtea a reținut că aceste scopuri legitime pot fi încadrate în obiectivele generale ale ordinii publice și garantării autorității și imparțialității justiției, stabilite de articolul, 54 alin.(2) din Constituție. Verificând dacă dispozițiile contestate îi permit completului special al Curții Supreme de Justiție să examineze suficient problemele centrale ale eventualelor litigii, Curtea Constituțională a admis că dispozițiile contestate sunt apte să realizeze obiectivul urmărit de legislator, să evite situațiile de anulare a deciziilor Comisiei de evaluare din cauza încălcării unor reguli de procedură ne semnificative.

În acest context, completul de judecată special reține că, potrivit art. 12, alin.(4) din Legea nr. 26 din 10 martie 2022, candidatul are următoarele drepturi: să participe la ședințele Comisiei de evaluare și să dea explicații verbale; să fie asistat de un avocat sau de un avocat stagiar pe parcursul procedurii de evaluare; să ia cunoștință de materialele evaluării, cu cel puțin 3 zile până la audiere; să prezinte, în formă scrisă, date și informații suplimentare pe care le consideră necesare în vederea înlăturării suspiciunilor privind integritatea sa, dacă a fost în imposibilitatea de a le prezenta anterior; să conteste decizia Comisiei de evaluare.

Completul de judecată special reține că, noțiunea „drepturi și obligații cu caracter civil” nu poate fi interpretată doar printr-o referință la dreptul intern al statului pârât, este vorba de o noțiune „autonomă”, care reiese din Convenție. Art. 6 § 1 se aplică indiferent de calitatea părților, de natura legislației ce reglementează modul de stabilire a contestației (lege civilă, comercială, administrativă etc.) și de autoritatea competentă să o soluționeze (instanță de drept comun, organ administrativ etc.) [Georgiadis împotriva Greciei, pct. 34; Bochan împotriva Ucrainei (nr. 2) (MC), pct. 43; Naït-Liman împotriva Elveției (MC), pct. 106].

Aplicabilitatea art. 6 § 1 în materie civilă depinde, în primul rând, de existența unei „contestații”. În plus, trebuie să se întemeieze pe un „drept” care să poată fi pretins, cel puțin în mod credibil, recunoscut în dreptul intern, indiferent dacă acest drept este sau nu protejat de Convenție. Trebuie să fie vorba despre o contestație reală și serioasă, care poate privi atât existența însăși a dreptului, cât și întinderea sa sau modalitățile de exercitare.

În sfârșit, rezultatul procedurii trebuie să fie în mod direct decisiv pentru dreptul „civil” în cauză, o legătură foarte slabă ori consecințe îndepărtate, nefiind suficiente pentru ca art. 6 § 1 să fie aplicabil [Regner împotriva Republicii Cehe (MC), pct. 99; Károly Nagy împotriva Ungariei (MC), pct. 60; Naït-Liman împotriva Elveției (MC), pct. 106].

Prin urmare, completul de judecată special conchide că, prin prisma art. 6§1 CEDO, a Hotărârii Curții Constituționale nr. 5 din 14 februarie 2023 și articolul 12, alin.(4) din Legea nr. 26 din 10 martie 2022, pentru a stabili dacă în cadrul procedurii de evaluare Comisia de evaluare a admis unele erori procedurale grave, care afectează caracterul echitabil al procedurii de evaluare, urmează a fi verificat

faptul dacă reclamantei Angela Bostan i-au fost respectate drepturile procedurale prevăzute de legea specială.

Reieșind din aceasta, precum și din dezideratele Curții Constituționale reținute în Hotărârea nr. 5 din 14 februarie 2023, completul de judecată special nu va da apreciere tuturor argumentelor invocate de către reclamanta Angela Bostan în cererea de contestare, ci va răspunde doar criticilor ce se încadrează în criteriile statuate de Curtea Constituțională în vederea eventualei admiteri a acțiunii și anume ce țin de presupusele erori procedurale grave admise de Comisia de evaluare, care ar fi afectat caracterul echitabil al procedurii de evaluare, precum și celor ce vizează presupusa existență a unor circumstanțe care puteau conduce la promovarea evaluării de către candidatei.

Succesiv, completul de judecată special nu poate reține motivele invocate de către reclamantă privind aspectele referitoare la criticile în privința necunoașterii persoanelor care au fost alese în mod secret/confidențial în secretariatul comisiei de evaluare, precum și faptul că membrii Comisiei de evaluare nu întrunesc minimul de integritate etică și financiară, or, aceste argumente nu sunt relevante procedurii de verificare a legalității deciziei de nepromovare a evaluării reluate de către candidata Angela Bostan și nu se încadrează în criteriile statuate de Curtea Constituțională în Hotărârea nr. 5 din 14 februarie 2023, în vederea eventualei admiteri a acțiunii sale.

Cu referire la argumentul reclamantei privind neîncrederea în imparțialitatea membrilor Comisiei de evaluare și afilierea Tatiane Răducanu Partidului Politic Acțiune și Solidaritate, completul de judecată special menționează că Tatiana Răducanu a fost desemnată în calitate de membru al Comisiei de evaluare, prin Hotărârea Parlamentului nr. 85 din 04 aprilie 2022.

În conformitate cu prevederile art. 4, alin. (1) din Legea nr. 26 din 10 martie 2022 Comisia de evaluare are independentă funcțională și autonomie decizională față de orice persoane fizice sau juridice, indiferent de forma juridică de organizare a acestora, inclusiv față de fracțiunile politice și partenerii de dezvoltare care au participat la desemnarea membrilor acesteia.

Angela Bostan, candidând la funcția de membru al Consiliului Superior al Magistraturii, cunoștea la momentul adoptării Legii nr. 26 din 10 martie 2022, că va fi supusă procesului de evaluare a integrității de către Comisia de evaluare, însă având dubii la imparțialitatea acesteia pretins manifestată prin afilierea politică, nu a contestat Hotărârea Parlamentului nr. 85 din 04 aprilie 2022 în ordinea și termenul prevăzut la art. 3 al acestor hotărâri și art. 209 din Codul administrativ.

Astfel, reclamanta în mod tacit și-a manifestat acordul cu desemnarea de către Parlamentul Republicii Moldova a Tatiane Răducanu în calitate de membru al Comisiei de evaluare și ca aceasta să participe la evaluarea integrității sale în calitate de candidat la funcția de membru al Consiliului Superior al Magistraturii, ca etapă obligatorie a procesului de selectare a candidaților în funcțiile respective.

Totodată, completul de judecată special nu poate reține ca pertinente argumentele expuse de către Angela Bostan privind neîntrunirea nivelului de integritate a membrului Comisiei de evaluare, Tatiana Răducanu, rezultate din circumstanțele descrise în scrisoarea Procurorului-Șef al Procuraturii Anticorupție, Veronica Dragalin și care în cadrul procedurii de evaluare ar fi admis erori

procedurale grave de natură să afecteze caracterul echitabil al procedurii de evaluare.

În opinia completului de judecată special circumstanțele descrise în scrisoarea respectivă precum că ar „exista indici că procedura de pre-vetting și vetting a fost compromisă și viciată de grupări criminale asociate cu Veaceslav Platon și Ilan Șor și că posibil au fost afectate drepturile fundamentale a candidaților la un proces echitabil, care în cumul prezintă un risc de a pune în pericol sistemul de justiție în continuare” constituie alegații lipsite de suport probator, fiind doar presupuneri, care nu demonstrează faptul că procedura de evaluare pre-vetting și în special procedura de evaluare a candidatei Angela Bostan, ar fi fost viciată.

Prin urmare, faptele descrise în scrisoarea Procurorului-Șef al Procuraturii Anticorupție, Veronica Dragalin, nu atestă existența circumstanțelor care puteau duce la promovarea evaluării de către Angela Bostan.

În aceste circumstanțe completul de judecată special nu poate reține ca fiind întemeiate argumentele reclamantei ce vizează pretinsa lipsă de independență, imparțialitate și/sau obiectivitate a membrului Comisiei de evaluare, Tatiana Răducanu or, la această etapă este depășită, având în vedere că reclamanta a demonstrat un comportament pasiv, nu a înaintat recuzare membrului Comisiei de evaluare și nu a contestat Hotărârea Parlamentului nr. 85 din 04 aprilie 2022, expunându-și în acest mod tacit încrederea față Tatiana Răducanu în cadrul viitoarei sale evaluări, iar circumstanțele descrise în scrisoarea Procurorului-Șef al Procuraturii Anticorupție, Veronica Dragalin, nu au fost constatate și confirmate printr-un act de dispoziție irevocabil producător de efecte juridice.

Completul de judecată special nu poate reține ca fiind plauzibil nici argumentul reclamantei Angela Bostan privind lipsa de cворum sau a majorității membrilor comisie la emiterea deciziei de reevaluare a reclamantei, or, prin efectul art. 7, lit. e) din Legea nr. 26 din 10 martie 2022 membrii Comisiei de evaluare au obligația să se abțină de la fapte ce ar putea discredita Comisia de evaluare sau ar putea provoca îndoieli privind obiectivitatea deciziilor acesteia. La caz, Tatiana Răducanu neidentificând circumstanțe ce ar putea discredita Comisia de evaluare sau ar putea provoca îndoieli privind obiectivitatea deciziilor acesteia nu a înaintat abținere. Respectiv, Tatiana Răducanu a acționat în deplinătatea atribuțiilor sale ca membru al Comisei de evaluare, participând la evaluarea candidatei Angela Bostan și la adoptarea deciziei de evaluare reluată a integrității acesteia.

În aceste circumstanțe instanța de judecată reține că argumentele reclamantei menționate supra nu sunt relevante procedurii de verificare a legalității deciziei de nepromovare a evaluării reluate de către candidata Angela Bostan și nu pot fi reținute ca fiind concludente argumentele reclamantei cu privire la preținsele erori procedurale grave admise de către Comisia de evaluare și care ar fi afectat caracterul echitabil al procedurii de reevaluare a candidatei.

Totodată, Completul de judecată special observă că un alt argument pe care se bazează acțiunea reclamantei este repunerea în discuție, distorsionarea și eludarea executării hotărârii judecătorești irevocabile a Curții Supreme de Justiție din 01 august 2023, cu autoritate de lucru judecat emisă în favoarea reclamantei de către Comisia de evaluare.

La acest aspect completul de judecată special al Curții Supreme de Justiție menționează că autoritatea de lucru judecat reprezintă un efect important al

hotărârii judecătorești, avându-și rațiunea în asigurarea stabilității și securității circuitului civil. Prin reglementarea autorității de lucru judecat se îngreșește posibilitatea repunerii ulterioare în discuție a aspectelor soluționate de o instanță judecătorească, pentru a se evita pronunțarea unor soluții contradictorii definitive cu privire la aceeași cerere, consecința fiind aceea a generării incertitudinii cu privire la raporturile juridice deja rezolvate de instanțele judecătorești.

Legea nr.26 din 10 martie 2022 este una specială, care foarte clar evidențiază împuternicirile instanței de judecată și anume fie respinge contestația, fie o admite și dispune reevaluarea. Eventuala soluție de obligare a Comisiei de a adopta o anumită decizie favorabilă contravine spiritului și esenței Legii nr.26 din 10 martie 2022.

La caz, Curtea Supremă de Justiție la examinarea contestației Angelei Bostan împotriva deciziei nr. 6 din 09 decembrie 2022 a Comisiei de evaluare a reținut că circumstanțele constatate ar fi putut duce la promovarea pre-vetting-ului și a dispus reevaluarea, ceea ce presupune reevaluarea repetată a acestor circumstanțe raportate la noi argumente sau contraargumente susținute de probe pertinente și admisibile, totodată în cadrul reevaluării oferind posibilitatea candidatei de a elucida aceste circumstanțe și de a desființa dubiile Comisiei de evaluare.

Completul de judecată special consideră și acest argument irelevant, care nu se încadrează în criteriul de eroare procedurală gravă, care a afectat caracterul echitabil al procedurii de evaluare a reclamantei și de o circumstanță care ar putea conduce la promovarea evaluării de către Angela Bostan, or, prin decizia din data de 01 august 2023 a Curții Supreme de Justiție s-a constatat existența unor circumstanțe de natură procesuală care ar fi putut duce la promovarea evaluării de către candidată și s-a dispus reevaluarea candidatei Angela Bostan de către Comisia de evaluare.

Prin urmare, nu s-a obligat Comisia de evaluare să emită o decizie favorabilă reclamantei, dar să reevalueze circumstanțele constatate de către Curtea Supremă de Justiție, ceea ce prin prisma art. 14, alin. (10) din Legea nr. 26 din 10 martie 2022 presupune aplicarea dispozițiilor referitoare la procedura de evaluare inițială și de acordare a aprecierii corespunzătoare.

În continuare, cu referire la fondul cauzei, completul de judecată special reiterează că, prin decizia nr.5 din 21 decembrie 2023 cu privire la evaluarea reluată a Angelei Bostan, candidată la funcția de membru în Consiliul Superior al Magistraturii, Comisia de evaluare a decis în temeiul art. 8, alin. (1), alin. (4), lit. b), alin. (5), lit. c) - d) și art. 13, alin. (5) din Legea nr. 26 din 10 martie 2022, că candidata nu întrunește criteriile de integritate financiară, întrucât s-au constatat dubii serioase cu privire la respectarea de către candidată a criteriilor de integritate financiară și, astfel, nu promovează evaluarea.

Conform art. 8, alin. (1), alin. (4), lit. b) din Legea nr. 26 din 10 martie 2022 evaluarea integrității candidaților constă în verificarea integrității etice și a integrității financiare a acestora. Se consideră că un candidat corespunde criteriului de integritate financiară dacă Comisia de evaluare constată că averea dobândită de către candidat în ultimii 15 ani corespunde veniturilor declarate.

Totodată, Comisia de evaluare prin prisma art. 8, alin. (5), lit. c) și lit. d) din Legea nr. 26 din 10 martie 2022 verifică: modul de dobândire a bunurilor aflate în proprietatea sau posesia candidatului ori a persoanelor specificate la art.2 alin.(2),

precum și cheltuielile legate de întreținerea acestor bunuri; sursele de venit ale candidatului și, după caz, ale persoanelor specificate la art.2 alin.(2).

În conformitate cu art.2 alin.(2) din Legea nr. 26 din 10 martie 2022 în contextul evaluării candidaților menționați la alin.(1) este verificată și averea persoanelor apropiate candidaților, astfel cum acestea sunt definite în Legea nr.133 din 17 iunie 2016 privind declararea averii și a intereselor personale, precum și a persoanelor menționate la art. 33 alin.(4) și (5) din Legea nr.132 din 17 iunie 2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate.

Completul de judecată special reține că, persoană apropiată, în sensul art. 2 din Legea nr.133 din 17 iunie 2016 este soțul/soția, copilul, concubinul/concubina subiectului declarării, persoana aflată la întreținerea subiectului declarării, de asemenea persoana înrudită prin sânge sau prin adopție cu subiectului declarării (părinte, frate/soră, bunic/bunică, nepot/nepoată, unchi/mătușă) și persoana înrudită prin afinitate cu subiectul declarării (cumnat/cumnată, socru/soacră, ginere/noră).

La rândul său, art. 33, alin. (4) și (5) din Legea nr. 132 din 17 iunie 2016 prevede că, controlul averii și al intereselor personale se extinde asupra membrilor de familie, părinților/socrilor și copiilor majori ai persoanei supuse controlului. Dacă persoana supusă controlului se află în concubinaj cu o altă persoană, verificarea se va extinde și asupra averii acestei persoane.

În decizia nr. 5 din 21 decembrie 2023, la compartimentul III „Evaluarea reluată candidatului”, Comisia de evaluare a constatat existența unor dubii serioase cu privire la integritatea financiară a candidatei Angela Bostan cu referire la sursele mijloacelor bănești utilizate pentru achiziționarea unui apartament în mun. Chișinău pe numele mamei sale. În contextul dreptului de abitație al candidatei în acest apartament, începând cu 2020 și a frecvenței tranzacțiilor înregistrate în cartierul în care este amplasat apartamentul, care sunt semnificativ mai frecvente decât tranzacțiile înregistrate în alt loc (alte locuri) în care își declară reședința și având dubii cu privire la sursele mijloacelor bănești pentru ca mama sa să achiziționeze apartamentul, Comisia a reținut dubii serioase cu privire la faptul dacă însăși mama candidatei sau chiar însăși candidata *este proprietarul de facto al acestui bun*.

Efectuând control judiciar al constatărilor și concluziilor Comisiei de evaluare pe marginea aspectului financiar, raportate la criteriile de evaluare prevăzute la art. 8 din Legea nr. 26 din 10 martie 2022, completul de judecată special remarcă următoarele.

În corespundere cu art. 13, alin. (5) din Legea nr. 26 din 10 martie 2022, se consideră că un candidat nu întrunește criteriile de integritate dacă s-a constatat existența unor dubii serioase privind conformitatea candidatului cu cerințele prevăzute la art. 8, care nu au fost înlăturate de către persoana evaluată.

Completul de judecată special notează că, potrivit spiritului Legii nr. 26 din 10 martie 2022, Comisia de evaluare nu constată dacă un candidat întrunește sau nu criteriile de integritate și/sau existența cărorva încălcări ale candidaților, ci doar existența sau lipsa unor circumstanțe faptice suficiente ce permit să se ajungă la concluzia că *există dubii serioase* privind conformitatea candidatului cu criteriile legale de integritate sau, după caz, insuficiente pentru a constata lipsa de conformitate.

În situația în care Comisia de evaluare constată existența unor dubii serioase privind necorespunderea candidatului cu criteriile de integritate etică și financiară, aceasta acordă candidatului posibilitatea de a desființa aceste dubii, prin oferirea de explicații la întrebările formulate și prezentarea probelor în susținerea poziției sale.

În cadrul evaluării reluate, candidata Angela Bostan a răspuns la cinci întrebări scrise din partea Comisiei, inclusiv 16 subîntrebări și 11 solicitări de documente suplimentare. Totodată se atestă că Comisia a colectat informații suplimentare din diverse surse, conform necesităților, pentru a aborda problemele examinate în cadrul evaluării reluate.

La 01 noiembrie 2023, candidata Angela Bostan a primit o notificare cu privire la faptele și dubiile serioase, din partea Comisiei, care a răspuns la data de 8 noiembrie 2023. La 13 noiembrie 2023 avocatului candidatei i s-a acordat acces la materialele evaluării reluate, conform art. 12, alin. (4), lit. c) din Legea nr. 26 din 10 martie 2022.

Ulterior, la 21 noiembrie 2023, candidatei i-a fost furnizată o Anexă la notificarea cu privire la fapte și dubiile serioase. Candidata a solicitat desfășurarea audierii în ședință publică. La data de 23 noiembrie 2023, candidata a participat la audiere în fața Comisiei. După audiere, candidata a furnizat, din proprie inițiativă, documente și explicații suplimentare.

Prin decizia nr. 5 din 21 decembrie 2023 Comisia de evaluare a indicat că Angela Bostan candidată la funcția de membru al Consiliului Superior al Magistraturii, nu corespunde criteriului de integritate financiară, ținând cont de modul de dobândire a averii, a apartamentului amplasat în mun. Chișinău, înregistrat pe numele mamei, dar ea având drept de abitație în acest apartament.

Din lecturarea deciziei contestate rezultă că Comisia de evaluare în cadrul evaluării relatate a efectuat o analiză detaliată a circumstanțelor stabilite de către Curtea Supremă de Justiție prin decizia din 01 august 2023 că ar putea duce la promovarea evaluării și a dezvoltat această problemă în baza documentelor colectate și prezentate la evaluarea repetată, constatând discrepanțe în declarațiile candidatei oferite în cadrul evaluării inițiale și cele reluate, ceea ce a afectat și mai grav credibilitatea Comisiei de evaluare cu privire la *proprietarul de facto al apartamentului din mun. Chișinău*.

Completul de judecată special concluzionează că din argumentele Angelei Bostan, formulate în cererea de contestare, în cererea de concretizate și susținute în ședința de judecată nu se constată existența unor circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării sale în fața Comisiei de evaluare și care ar justifica reluarea procedurii de evaluare a candidatei, or, aceasta nu a înlăturat toate dubiile serioase formulate de Comisia de evaluare cu privire la respectarea de către candidat a criteriilor de integritate financiară stabilite exhaustiv în art. 8 din Legea nr. 26 din 10 martie 2022, în ceea ce privește sursele mijloacelor bănești utilizate pentru achiziționarea unui apartament în mun. Chișinău pe numele mamei sale.

Dubiile Comisiei de evaluare au fost generate de faptul cine de facto este proprietarul apartamentului din mun. Chișinău, în condițiile în care nu s-a constatat că mama candidatei ar fi avut suficiente mijloace financiare pentru procurarea apartamentului.

Suspiciunile Comisiei de evaluare au fost trezite de dreptul de abitație al candidatei în acest apartament, începând cu 2020 și a frecvenței tranzacțiilor

înregistrate în cartierul în care este amplasat apartamentul, care sunt semnificativ mai frecvente decât tranzacțiile înregistrate în alt loc (alte locuri) în care își declară reședința.

Verificând concluziile Comisiei de evaluare înserate în decizia nr. 5 din 21 decembrie 2023 referitoare la necorespunderea candidatei Angela Bostan criteriilor de integritate financiară în raport cu argumentele relevante invocate de reclamantă, completul de judecată special consideră că candidata Angela Bostan, cu adevărat, nu a înlăturat toate dubiile Comisiei de evaluare cu privire la sursele mijloacelor bănești utilizate pentru achiziționarea unui apartament în mun. Chișinău pe numele mamei sale.

În acest sens, completul de judecată special reține că din înțelesul Legii nr. 26 din 10 martie 2022, candidatul satisface criteriul de integritate financiară doar atunci când întrunește pe deplin toți indicatorii stabiliți la art. 8 alin. (4)-(5) din Legea respectivă, faptul dat rezultă și din art. 5, alin. (1) din Regulamentul de evaluare al Comisiei de evaluare.

În acest sens, este relevant că materialele administrate de către Comisia de evaluare în cadrul evaluării reluate demonstrează, în afara oricărui dubiu, că la 8 august 2018, mama candidatei Angelei Bostan, a procurat apartamentul nr. xxxxx, cu suprafața de 74,0 mp, în Chișinău, la prețul de 973.500 MDL echivalentul a 49,067 EUR.

În cadrul evaluării inițiale și reluate, candidata Angela Bostan a informat comisia că mama candidatei a procurat acest apartament din trei surse financiare diferite și anume: economiile proprii, contribuțiile unui membru apropiat al familiei și contribuția financiară a fratelui candidatei.

Pentru a justifica aceste surse financiare candidata Angela Bostan a prezentat declarația pe propria răspundere a mamei xxxxx, din care rezultă că a procurat acest apartament din sursele financiare proprii, formate din economiile obținute după pensionare, activând în calitate de antreprenor la piața din satul de baștină a acesteia, unde a comercializat diferite bunuri înainte de 2010 – 2013 și banii în sumă de 108 756 lei obținuți din vânzarea, în anul 2007, a apartamentului din mun. Cahul, pe care l-a moștenit de la fratele ei. Din contribuția financiară a feciorului, adică a fratelui candidatei, care locuiește de mai bine de 17 ani în Italia și din contribuția primită ca ajutor material, prin transferuri bancare de la sora sa, care de 25 de ani muncește în Federația Rusă.

În scopul examinării minuțioase a acestei chestiuni Comisia de evaluare în cadrul evaluării reluate a obținut informații prin care se atestă că mama reclamantei nu a deținut patentă de întreprinzător, cu excepția a două luni în anul 1999, precum și absența înregistrărilor în băncile comerciale naționale din Republica Moldova a transferurilor bancare pe numele mamei candidatei de la fiul ei.

Cu referire la veniturile mamei candidatei Comisia de evaluare a calculat veniturile acesteia pentru a stabili capacitatea ei de a acumula economii în numerar, astfel luând în calcul pensia mamei candidatei, veniturile din vânzarea apartamentului în 2007 și contribuția financiară a unui membru apropiat al familiei ei, a stabilit că economiile maxime posibile, ale mamei candidatei în perioada 2007 – 2018 au ajuns la 254 601 MDL (est. 12 833 EUR), care este inferioară

contribuției de 19 000 EUR din toate sursele, în afară de presupusa contribuție a fratelui candidatei în sumă de 30 000 EUR.

Instanța de judecată califică ca fiind temeinic dubiul Comisiei privind lipsa economiilor mamei candidatei pentru procurarea apartamentului din mun. Chișinău, reieșind din venitul acestei, dar și a cheltuielilor pentru întreținere. Or, potrivit scrisorii Serviciului Fiscal de Stat se confirmă faptul că mama candidatei a deținut în perioada 1 septembrie 1999 - 30 noiembrie 1999 o patentă de întreprinzător cu seria AA și nr. 019947.

Totodată, potrivit scrisorii eliberate de către Primăria Cărpineni se atestă faptul că mama candidatei a activat în calitate de comerciantă la piața locală din sat din septembrie 1999 până în martie 2012. Administrația publică locală a menționat, că nu dispune de careva documente care să stabilească că mama candidatei a deținut patentă de întreprinzător în acea perioadă.

Respectiv completul de judecată reține concluziile Comisiei că candidata Angela Bostan nu a probat faptul că mama acesteia în perioada 1999-2018 a desfășurat activitate comercială din care ar fi obținut un anumit venit, la fel și mărimea acestui venit, însă cunoscând din martie 2023 (din informația de la Serviciul Fiscal de Stat) că nu i-au fost eliberate patente de întreprinzător pe numele mamei sale după 1999, a insistat în continuare că mama sa deținea patentă de întreprinzător, fapt care a fortificat dubiile Comisiei de evaluare referitor la veniturile obținute de către mama candidatei din activitatea comercială.

Totodată, completul special al Curții Supreme de Justiție menționează că în timpul audierii din cadrul evaluării reluate, candidata Angela Bostan a afirmat că mama sa nu vindea doar produse agricole și bunuri de uz casnic la piața locală, așa cum afirmase anterior, ci și „avea o activitate ocazională de meșteșugărit, prin care cumpăra materii prime de pe piața *en gros* din Chișinău și, împreună cu o vecină, confecționa diverse bunuri precum lenjerie de pat și pături, pe care le vindea la piața locală din sat, în mare parte duminicile”. La fel a afirmat că ocazional, în zilele de joi, mama sa vindea produse agricole din gospodăria sa la piața locală.

Pentru a clarifica acest aspect Comisia de evaluare a întrebat candidata despre veniturile din activitatea antreprenorială a mamei sale, iar candidata a explicat de fiecare dată că nu vrea să facă presupuneri referitoare la veniturile obținute din activitatea comercială și nu a furnizat Comisiei nicio informație despre veniturile din această activitate suplimentară.

Cu referire la contribuita financiară a unei rude apropiate Comisia de evaluare a menționat că la audierea din cadrul evaluării inițiale, candidata a recunoscut ea însăși că „[...] mătușa regulat transfera și transferă și până în prezent anumite ajutoare financiare surorii sale, care este unica rudă a ei ” și că „[...] și apropo, eu îmi dau seama că acești bani au mai fost utilizați de mama și pentru alte necesități, deoarece, evident, pensia pe care o primea la acea vreme [...] avea nevoi suplimentare pentru a clarifica anumite situații”.

Suspiciunile Comisiei de evaluare au fost trezite de faptul că aceste ajutoare au format economiile mamei candidatei sau au fost folosite pentru cheltuieli curente.

La acest aspect instanța de judecată constată că candidata Angela Bostan a prezentat și declarația pe proprie răspundere a surorii mamei candidatei din care rezultă că din sursele sale proprii în anul 2017 i-a acordat mamei candidatei un

ajutor material în sumă de 3 000 dolari SUA. Totodată a menționat că pe parcursul ultimilor 10 ani a efectuat transferuri prin diverse instituții bancare pe numele surorii sale, aproximativ suma de 7 000-10 000 dolari SUA.

În cadrul evaluării inițiale, au fost prezentate extrase de cont pentru perioada iunie - septembrie 2016, care confirmă transferuri internaționale în valoare totală de 6.300 EUR (est. 139,244 MDL) efectuate de R.C. către mama candidatei.

În timpul evaluării reluate, Comisia de evaluare a obținut informații suplimentare, care confirmă mai multe transferuri bancare internaționale de la R.C. către mama candidatei: 150 USD (est. 1.960 MDL) în 2013, 150 USD (est. 2.098 MDL) în 2014 și 200 USD (est. 3.772 MDL) în 2015.

Completul special de judecată al Curții Supreme de Justiție acceptă ca fiind veridică concluzia Comisiei de evaluare precum că mama candidatei mai degrabă cheltuia aceste contribuții, decât le acumula sub formă de economii, reieșind din mărimea acestor transferuri și periodicitatea acestora. Or, potrivit tabelului de venituri și cheltuieli ale mamei candidatei în perioada 2007-2018, aceasta a avut venituri totale de 448.105 MDL formate din pensie, vânzarea apartamentului din mun. Cahul, transferuri internaționale bănești, donația în numerar. Totodată cheltuielile mamei candidatei a constituit suma de 193.504 MDL.

Deci, transferurile bancare primite de mama candidatei în perioada 2013-2015 din partea surorii ei ar putea fi contribuții pentru cheltuielile ei curente, așa cum a reținut Comisia, or calculele din tabelul veniturilor/cheltuielilor mamei candidatei arată dezechilibre de cheltuieli în fiecare an în perioada 2008 - 2015 și în 2018.

Mai mult, chiar dacă diferența dintre veniturile și cheltuielile mamei candidatei pentru perioada 2007-2018 în mărime de 254.601 MDL, ar fi putut forma economii, acestea nu ar fi suficiente pentru a achiziționa un apartament în mun. Chișinău.

Cu referire la contribuția fratelui candidatei Angela Bostan, Comisia de evaluare a constatat contradicții între declarațiile fratelui candidatei, precum și a candidatei.

La acest aspect completul de judecată reține că în prima declarație, fratele candidatei a indicat că contribuția sa a fost de 30 000 EUR, dintre care 20 000 EUR erau dintr-un împrumut luat de la o bancă din străinătate, iar 10 000 EUR erau din economiile personale.

Potrivit celei de-a doua declarații fratele candidatei a declarat că a contribuit cu suma de 30 000 EUR la achiziționarea apartamentului, din economiile sale personale și contractase creditul în sumă de 20 000 EUR în aprilie 2019, pentru lucrări de reparații și pentru achiziționarea de mobilier și electrocasnice pentru apartament.

În cadrul evaluării reluate, Comisia de evaluare a încercat să clarifice toate aspectele aferente împrumutului în sumă de 20.000 EUR, contractat în 2019 de fratele candidatei, economiile în numerar pe care acesta le-a folosit pentru a contribui la procurarea apartamentului și modul prin care acei 20.000 EUR au fost introduși în Republica Moldova. În extrasul de cont bancar referitor la împrumutul de la banca străină, pe care candidata îl furnizase anterior, în secțiunea „Scopul”, erau incluse următoarele informații: *AUP auto usata daprivato* (în italiană) - procurarea unui automobil second-hand de la o persoană fizică (în română).

Comisia i-a solicitat candidatei să furnizeze o explicație cu privire la această informație, la ce candidata Angela Bostan a declarat că nu deține și nu poate obține astfel de informații, deoarece nu a putut să-l contacteze pe fratele ei. Comisia a solicitat repetat candidatei să furnizeze o copie a contractului de împrumut, dat fiind faptul că fratele candidatei și-a exprimat, în cadrul evaluării inițiale, disponibilitatea de a prezenta o copie a contractului de împrumut, la cerere. În răspunsurile sale adresate Comisiei în timpul evaluării reluate, candidata a indicat că nu deține o copie integrală a contractului de împrumut pentru a o furniza Comisiei, nu are informații legate de destinația împrumutului declarat de fratele său, când a fost rambursat împrumutul în sumă de 20.000 EUR sau orice altă informație în acest sens.

În aceste circumstanțe instanța de judecată atestă că candidata Angela Bostan nici în fața Comisiei de evaluare nici în cadrul ședinței de judecată nu a prezentat argumente plauzibile, sau probe pertinente ce ar desființa dubiile Comisiei referitoare la contribuția fratelui ei, acordate mamei pentru achiziționarea apartamentului.

Mai mult, Comisia a reținut afirmațiile candidatei cu privire la transmiterea a 30.000 EUR de la fratele său către mama sa ca fiind ambigue, or inițial a indicat că au fost efectuate prin transferuri bancare internaționale, transport de colete prin autobuz sau livrare în numerar, ca modalitate de trimitere a mijloacelor bănești, însă ulterior, în cadrul audierii din timpul reluării evaluării, cu absența oricăror înregistrări a transferurilor bancare internaționale pe numele mamei candidatei de către fiul său, candidata a declarat că fratele său a folosit, în principal, metoda prin intermediul transportatorilor de colete.

Suspiciunile Comisiei de evaluare cu referire la dreptul de abitație a candidatei în apartamentul din mun. Chișinău, s-au bazat pe faptul frecvenței tranzacțiilor financiare înregistrate în vecinătatea acestui apartament, chestiune care a creat o conexiune puternică între candidată și locuință.

La acest aspect completul special de judecată reține că potrivit declarațiilor de avere și de interese personale ale candidatei depuse pentru anii 2020 și 2021 la Agenția Națională de Integritate, candidata a declarat domiciliul într-un apartament din mun. Hîncești, pe care-l deține cu drept de proprietate și dreptul de abitație în alte două bunuri imobile: o casă în mun. Hîncești, deținută de fiul său și un apartament în mun. Chișinău, înregistrat pe numele mamei sale în calitate de proprietară.

În cadrul audierilor publice candidata Angela Bostan a declarat că s-a mutat temporar la Chișinău din cauza problemelor de sănătate ale mamei sale, deoarece era singura îngrijitoare a mamei sale în acea perioadă. Totodată, a menționat că a locuit în apartamentul din mun. Chișinău cu consimțământul și permisiunea expresă a fratelui și a mamei sale.

La acest capitol, Comisia a reținut că din informația privind contul bancar al Angelei Bostan, rezultă că în perioada 9 ianuarie 2020 - 23 august 2021 din contul bancar al candidatei a fost extrasă suma de 111.338 MDL, drept plăți efectuate în apropierea apartamentului mamei sale. Astfel, au fost efectuate 180 retrageri de numerar, în valoare totală de 70.200 MDL și 132 plăți, în valoare totală de 41.138 MDL, în supermarketul amplasat la parterul clădirii în care se află apartamentul mamei candidatei. În medie au existat 9,33 tranzacții *per lună* în 2020 și 8,5

tranzacții *per lună* în 2021, efectuate în vecinătatea blocului în care se află apartamentul.

Astfel, din cauza inconsecvențelor din informațiile furnizate cu privire la presupusele surse pentru achiziționarea apartamentului, Comisia de evaluare a avut dubii că mama candidatei este proprietarul real al apartamentului, aceste dubii nefiind desființate de către candidata Angela Bostan nici în cadrul evaluării reluate nici în cadrul ședinței de judecată.

Completul special de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că Comisia specială a avut temeiuri să rețină asemenea dubii, raportate la această informație.

În baza acestor constatări, completul de judecată, analizând decizia nr. 5 din 21 decembrie 2023, a rezumat că Comisia de evaluare i-a imputat Angelei Bostan situația că nu a putut justifica sursa mijloacelor bănești utilizate pentru achiziționarea unui apartament în mun. Chișinău pe numele mamei sale, or nu a prezentat probe în susținerea venitului obținut de către mama acesteia în bază de patentă sau ca urmare a unei activități comerciale, precum și neconcordanța în declarațiile oferite la examinarea inițială și cea reluată.

În opinia completului de judecată special, candidata Angela Bostan nu a desființat dubiile Comisiei de evaluare în privința criteriilor de integritate financiară cu referire la sursele mijloacelor bănești utilizate pentru achiziționarea unui apartament în mun. Chișinău pe numele mamei sale, precum și nu a demonstrat în fața instanței de judecată că există erori procedurale grave admise de către Comisia de evaluare și aceste erori ar afecta caracterul echitabil al procedurii de evaluare, precum și că există circumstanțe care puteau conduce la promovarea evaluării de către candidată.

Ba mai mult ca atât, prin comportamentul său pasiv, explicațiile incomprehensibile și inconsecvente, candidata a fortificat dubiile Comisiei, transformându-le în dubii serioase.

La caz, se atestă că Comisia de evaluare a executat cu diligență obligațiile, prevăzute de Legea nr. 26 din 10 martie 2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor și a încercat să obțină de la instituțiile statului și de la instituțiile financiare informații relevante și documentele necesare pentru realizarea evaluării repetate.

Dar, atunci când a constatat anumite neclarități, Comisia de evaluare, în temeiul art.10, alin. (7) din Legea nr. 26 din 10 martie 2022, a oferit candidatei Angela Bostan posibilitatea de a înlătura dubiilor apărute asupra neclarității, prin prezentarea datelor, informațiilor și înscrisurilor suplimentare.

Însă, la caz, se constată că candidata Angela Bostan nu și-a exercitat pe deplin acest drept, având un comportament pasiv ce ține de prezentarea și furnizarea probelor și informațiilor solicitate, iar acest fapt a dus la imposibilitatea Comisiei de evaluare de a verifica circumstanțele în privința căruia i-a apărut dubii și a desființa dubiile apărute în urma examinării dovezilor prezentate suplimentar.

Completul de judecată special atrage atenția asupra faptului că reclamanta Angela Bostan, atât în cadrul evaluării reluate, cât și în cadrul cercetării judecătorești nu a reușit să înlătore dubiile Comisiei de evaluare referitoare la sursele mijloacelor bănești utilizate pentru achiziționarea unui apartament în mun.

Chișinău pe numele mamei sale. La caz, Angela Bostan nu a prezentat careva probe pentru a demonstra venitul mamei obținut din activitatea comercială, din terenurile agricole, din contribuțiile acordate de sora mamei, care au fost economiile acesteia reieșind din venituri, or nu toate veniturile mamei au constituit economii, aceasta a mai suportat și careva cheltuieli de întreținere.

Prezentarea datelor și informațiilor suplimentare este un drept al candidatei, dar prin refuzul tacit sau prin prezentarea unor date incomplete duce apariția unor dubii referitor la veridicitatea acestor afirmații, argumente, respectiv este în interesul candidatului de a prezenta date și informații suplimentare pentru a desființa aceste dubii.

La acest aspect completul de judecată special al Curții Supreme de Justiție reține jurisprudență CtEDO care a statuat că art. 6 din Convenție nu stabilește nicio regulă cu privire la admisibilitatea probelor sau la modul în care acestea ar trebui evaluate, care sunt, prin urmare, chestiuni care trebuie reglementate în primul rând de dreptul național și de instanțele naționale (cauza Garcia Ruiz v. Spania [GC], no. 30544/96, § 28, ECHR 1999-1).

De asemenea, CtEDO a reiterat că nu este în sine arbitrar, în sensul părții „civile” a articolului 6 § 1 din Convenție, ca sarcina probei să fie transferată asupra reclamantului în cadrul procedurii de verificare după ce IQC a pus la dispoziție constatări preliminare rezultate în urma încheierii anchetei și a dat acces la probele din dosarul cauzei (a se vedea Gogitidze și alții împotriva Georgiei, nr. 36862/05, § 122, 12 mai 2015, în contextul procedurii de confiscare *in rem* și, *mutatis mutandis*, Grayson și Barnham împotriva Regatului Unit, nr. 19955/05 și 15085/06, §§ 37-49, 23 septembrie 2008, în contextul unei ordonanțe de confiscare în cauzele de trafic de droguri).

Cu referire la argumentul reclamantei precum că în decizia sa Comisia de evaluare nu a motivat dreptul Angelei Bostan la abitație în apartamentul din mun. Chișinău, completul de judecată special notează că acesta nu poate constitui ca temei pentru argumentarea unor erori procedurale grave care să afecteze caracterul echitabil al procedurii de evaluare a candidatei și nici a unor circumstanțe care puteau conduce la promovarea evaluării de către candidata Angela Bostan, or cumulul de probe demonstrează că aceasta nu a desființat dubiile serioase ale Comisiei de evaluare privind faptul dacă mama candidatei sau însăși candidata este proprietarul *de facto* al acestui bun imobil.

În aceste circumstanțe completul de judecată special al Curții Supreme de Justiție concluzionează că din argumentele reclamantei Angela Bostan, formulate în contestație, nu se constată existența unor circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării sale în fața Comisiei de evaluare și care ar justifica reluarea procedurii de evaluare a candidatei, or nu au fost înlăturate dubiile serioase formulate de Comisia de evaluare cu privire la respectarea de către Angela Bostan a criteriilor de integritate financiară stabilite de art. 8 din Legea nr. 26 din 10 martie 2022 în ceea ce privește sursele mijloacelor bănești utilizate pentru achiziționarea unui apartament în mun. Chișinău pe numele mamei sale.

Având în vedere cele enunțate supra, completul de judecată special relevă că în litigiul dedus judecătii nu se regăsesc temeiuri legale de a anula decizia Comisiei de evaluare nr.5 din 21 decembrie 2023 cu privire la candidatura Angelei Bostan. Or, actul administrativ supus controlului judiciar este emis conform prevederilor

legii, nefiind constatată existența unor circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării de către candidată, iar în cadrul procedurii de evaluare nu au fost admise erori procedurale grave de către Comisia de evaluare, care să afecteze caracterul echitabil al procedurii de evaluare, astfel că cererea de contestare depusă de Angela Bostan este neîntemeiată și urmează a fi respinsă.

În conformitate cu art. 14, alin. (6), alin. (8) lit. a), alin. (9) din Legea privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 26 din 10 martie 2022, completul de judecată special, instituit în cadrul Curții Supreme de Justiție, pentru examinarea contestațiilor declarate împotriva deciziilor Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor

decide:

Se respinge cererea de contestare depusă de Angela Bostan împotriva Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor privind anularea deciziei nr. 5 din 21 decembrie 2023 cu privire la candidatura Angelei Bostan, candidată la funcția de membru în Consiliul Superior al Magistraturii și dispunerea reluării procedurii de evaluare a candidatei.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecător

Oxana Parfeni

Judecători

Lilia Roic-Botezatu

Diana Stănilă